JURNALUL S.F.®

Premiul Convenției Europene de SF
euROcon '94

Anul IV Nr.143; 8-14 Noiembrie '95
Săptămînal de cultură
SF, HORROR ȘI FANTASY
16 pagini - 400 lei

Ultima oră

Deoarece „există disensiuni între principalele organizații de SF din țară Convenția Națională a cluburilor și cenaclurilor din țară **– ROMCON '95 –** *va fi organizată de un <<comitet imparțial>>“*

amănunte în pag. 16

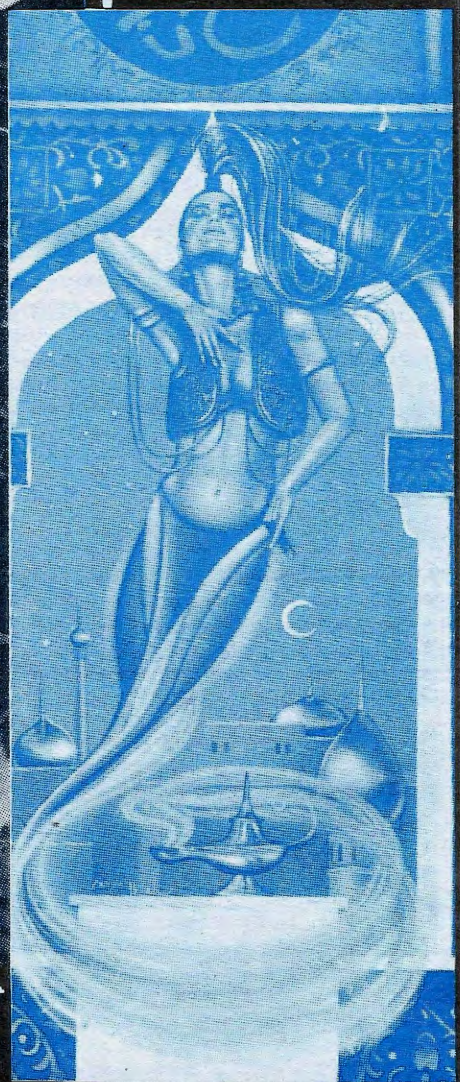

„In memoriam Dan Merișca“
17-19 Noiembrie, ac, Iași

Războaiele viitorului, prin prisma CELOR PREZENTE

Bill Fawcett - Războiul stelelor îndepărtate
Traducere de Emilian Bazac
Editura NEMIRA

Într-o anumită perioadă, strategia americană fusese limpede: lovituri masive de aviație, menite să zdrobească orice rezistență inamică, apoi înaintarea tancurilor și blindatelor urmate de infanterie, pentru a curăța ce-a mai rămas. Această idee, corelată cu obsesia lui Eisenhower *(a capitulării necondiționate)* a avut ca efect principal distrugerea unor obiective fără importanță militară și uciderea a milioane de civili. Să amintim de Breslau (actualul Wroclaw) - 300.000 refugiați din Prusia Orientală *(femei și copii, în vagoanele cu însemnele Crucii Roșii)*, într-o singură noapte; Hamburg; Hiroșima și Nagasaki. Efectele n-au fost cele scontate *(rămîn și acum cu bănuiala că japonezii au capitulat doar pentru a schimba forma războiului din cea militară în cea economică)*, iar încercarea de a aplica aceleași principii în Asia de sud-est s-a dovedit catastrofală. Războiul din Vietnam a trebuit să apeleze la trupe de comando, s-a transformat în mii de încăierări mărunte prin junglă și mlaștini. Iar experiența sovietică din Afganistan a dovedit și ea că superioritatea tehnologică poate fi folosită la distrugerea sistematică a unui teritoriu, și nu la vînarea unor luptători izolați.

De altfel, unul dintre strategii Washingtonului atrăsese atenția încă din anii '60 că deținerea armamentului nuclear nu-i o garanție a victoriei, că acesta nu poate fi folosit eficient decît împotriva obiectivelor mari. *Dacă rușii plasează soldații la 500 m. unul de altul, bombele atomice vor produce pagube minime și vom fi obligați să recurgem la mijloace convenționale de luptă* afirma generalul respectiv.

Lecția Vietnamului și Afganistanului este deosebit de vizibilă în antologia lui Fawcett. Deși calitatea literară a unor texte nu poate fi pusă în discuție, ansamblul creează impresia de incapacitate de a înțelege tema dată, anume că războiul despre care se vorbește se poartă în alte lumi, nu în junglele Asiei de sud-est.

Nici urmă de logica impecabilă a lui Heinlein sau E.E. Doc. Smith. Nici măcar de imaginația debordantă din nenumăratele *space opera*.

Siddhi, de Stece Perry, e o poveste minunată, dar nu se potrivește deloc în context.

Volumul este departe de *Jocul lui Ender*, iar piesa finală (*Întîlnirea*, de Diane Duane) dă dovadă de un sentimentalism ce nu se potrivește cu restul povestirilor. Altfel, autorii dau dovadă de imaginație (*Efectul Arhimede* a lui Todd Johnson e chiar interesant), însă, ca și în *Asediul Aristei*, volumul lasă impresia unei însăilări nu tocmai bine gîndite, dă senzația că autorilor li s-au dat prea puține elemente pentru a crea un tot unitar. Intervențiile lui Fawcett nu reușesc să înlăture imaginea punerii la același jug a unor animale de povară de specii diferite. Așa că nu-i de mirare că, indiferent de eforturi, căruța o ia cînd într-o parte, cînd în alta...

LIVIU RADU

Vitrina cu iluzii

ANTROPOMORFISM și nu numai...

Bernard Weber - „Furnicile"
Traducere de Nicolae Constantinescu

Bernard Weber - „Ziua Furnicilor"
Traducere de Nicolae Baltă
Editura NEMIRA

De la Fabre încoace, multă lume s-a interesat de lumea insectelor sociale. Kropotkin le-a folosit ca exemplu în lucrarea lui despre întrajutorare. Îmi aduc aminte că, în urmă cu vreo patruzeci de ani, apăruse și la noi o carte pentru copii: *Aventurile lui Furnicel*. Cu regret, memoria care mă lasă nu reușește să scoată la iveală numele autoarei, deși multe din cele ce știu despre insectele acelea de acolo le-am aflat...

Am încercat, la un moment dat, să scriu ceva în care eroii nu erau umani. M-am blocat, descoperind antropomorfismul cu care-i înzestrasem. Weber n-are asemenea rețineri. Furnicile lui acționează, gîndesc, după criterii umane. Și mi-am dat seama că numai în felul ăsta puteau fi înțelese de cititori.

Primul volum se mulțumește cu puțin, de aceea realizează mult. Propunîndu-și doar să ne introducă în lumea fascinantă a unor insecte pe care le strivim cu nonșalanță, care reprezintă pentru noi simbolul micimii, autorul captează, instruiește, dezvăluind cititorului insolitul pe lîngă care am trecut fără să-l băgăm în seamă. La o adevărată saga mirmidonică se adaugă și o poveste cu iz de horror, mai puțin atractivă, dar care se termină printr-un SF interesant: încercarea de comunicare cu alte specii, de descoperire a unui limbaj comun.

Viciile de logică apar cu mai mare acuitate în al doilea volum, pentru că antropomorfismul autorului îl duce spre generalități și abstractizări nejustificate. Ideea inoculării unei doctrine religioase la furnici pare, în situația în care nu putem accepta conceptul de gîndire abstractă la insecte, cel puțin ridicolă. Ca și admirația pentru Da Vinci, etc. dar avem argumente științifice pentru a susține asemenea afirmație? Ne mulțumim, deci, să ne exprimăm îndoiala și atît, pentru că altfel riscăm ca, în situația unor noi descoperiri, să ne facem de rîs...

Volumul al doilea se caracterizează printr-o intrigă polițistă bine închegată și prin apariția mai numeroasă de elemente SF: poliția acoperă cadavrele cu ceară vitrificantă, există furnici roboți, etc...

Finalul, ce se dorește umanist și filosofic, e destul de superficial, mulțumîndu-se cu truisme. Iar citatele din *Enciclopedia cunoașterii relative și absolute* își propun, spre deosebire de primul volum, mai mult decît relatarea unor fenomene cunoscute. Autorul deformează, în cîteva cazuri, adevărul *(pentru a se potrivi în schema lui)* sau face, uneori, interpretări simpliste, dovedind că nu trebuie să ne ridicăm deasupra sandalei...

În plus, editura Nemira continuă procedeul de a repartiza volumele unei serii mai multor traducători. De aici unele discrepanțe de limbaj, de interpretare...

Iar domnul Baltă pare a nu se ocupa de aprovizionarea familiei, fiindcă nu știe că tarama *(cuvînt de origine turcească, dar intrat în fondul lexical român de peste două sute de ani)* nu trebuie explicat *(mai ales că definiția sa nu-i sută la sută corectă)*. Ce să facem, ne occidentalizăm, mîncăm salată de icre...

Oricum, merită să citim cărțile cu furnici ale lui Weber. Vom afla multe lucruri. Inclusiv despre noi.

BOOKSHOP

Ultimele noutăți HORROR în Anglia

ROSE MADDER

de Stephen King, Hodder & Stoughton, London, 1995, 466 pag., hardcover

Rose Madder este ultimul roman al lui Stephen King, scris în perioada iunie 1993-noiembrie 1994. Căsătorită cu Norman, un polițist corupt și brutal, Rosie Daniels trăiește de paisprezece ani un adevărat coșmar în care bătăile zilnice nu mai înseamnă mare lucru. Într-o bună dimineață ea se trezește și observă pe cearceaf o singură picătură de sînge, o prevestire a ceea ce urma să i se întîmple dacă mai rămînea alături de Norman. Înspăimîntată, Rosie fură cartea de credit a soțului ei și fuge, avînd mare grijă în a-și acoperi urmele. Ajunsă într-un oraș necunoscut, ea începe o viață nouă, ajutată de o serie de buni prieteni printre care se numără și Bill Steiner. Își găsește o slujbă, își cumpără un mic apartament. Într-o zi descoperă într-un magazin de vechituri un tablou reprezentînd o fată într-o rochie roșie. Tabloul i se pare potrivit pentru apartamentul ei, mai ales că pe spatele pînzei exista o inscripție: Rose Madder, nume care pare să i se potrivească de minune. Însă ceea ce nu știe Rosie este faptul că acest tablou îi va schimba întreaga viață.

Enervat la culme, Norman este pe urmele ei, fiind sigur că instinctul său de polițist obișnuit cu depistarea „criminalilor" nu-l va părăsi nici de această dată. Și el se apropie din ce în ce mai mult de soția sa. Va reuși oare s-o găsească?

Rose Madder este o poveste emoționantă și pasionantă, povestea unei femei obișnuite care încearcă să evadeze dintr-o atmosferă apăsătoare și distrugătoare; romanul lui King este povestea unei femei care, după ce trăiește pentru o nouă dragoste, este prinsă în vîrtejul înfiorător al războnării ce, de cele mai multe ori, se termină în moarte. Stephen King se dovedește, încă o dată, un maestru în gradarea subtilă a terorii inspirate de cele mai obișnuite aspecte ale vieții de fiecare zi.

FLORIN MIRCEA TUDOR

JURNALUL SF

Acest săptămînal face parte din rețeaua națională a publicațiilor JURNALUL
Editat de S.C. JURNALUL S.A
ISSN 1221-7875

JURNALUL SF este înscris în Catalogul Presei la poziția 2.128. ABONAMENTELE se pot face la orice centru RODIPET. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET SA PO BOX 33-35, telex 11995 Telefax 3129432 București - România Piața Presei Libere nr. 1.

COLECTIVUL DE REDACȚIE :

Adrian BĂNUȚĂ
(REDACTOR ȘEF)

Număr realizat de:
Nicolae C. ARITON,
Ionuț BĂNUȚĂ,
Mihail GRĂMESCU,
Isabela ION,
Cristian IONESCU,
Liviu RADU,
Don SIMON,
Cătălin TENIȚĂ,
Florin Mircea TUDOR.
(REDACTORI)

ADRESA REDACȚIEI :
Șoseaua București-Ploiești, nr. 25-27, sector I, București
Tel. 2107136, 2109366, 2109946

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR INFORMATIVE REVINE AUTORILOR

Tehnoredactare computerizată
Adrian și Ionuț BĂNUȚĂ

Culegere:
Alina LEON

Corectură:
Mihail GRĂMESCU

Montaj offset:
Georgiana DUCMAN
Mariana SEBE
Silvana GREERE

PREMIILE CONVENȚIEI NAȚIONALE DE SF 1993 - PLOIEȘTI
CONVENȚIEI EUROPENE DE SF 1994 - TIMIȘOARA
GEOVALY SRL - BUCUREȘTI (activitate promoțională)
CONVENȚIEI NAȚIONALE DE SF 1994 - BAIA MARE

Tiparul executat la INTACT

CREȚEREA

– Știi – îmi spuse – n-am crezut niciodată în lucrurile acelea care fac deliciile presei în căutarea de senzațional. Nu cred în prevestiri și nici în experiențe extrasenzoriale. Și nu cred că după moarte ne mai așteaptă ceva, fie rai, fie iad, care să continuie să constituie un cadru destinat supraviețuirii spiritelor noastre. Chiar mă-ntrebam uneori dacă moartea nu reprezintă altceva decît o desprindere de orice fel de reper, de orice posibilitate de raportare. Crezi că un demiurg poate rosti cu ușurință propoziția „eu sînt"? Poate că este, dar relativ la ce, în raport cu cine? Înțelegeți, sper...

Mica vilă a doctorului își rezema de un țanc stîncos zidurile nordice; către est, la cincizeci de metri, începea pădurea care netezea relieful pînă către culmea muntelui învecinat, înainte de marginea căreia se rupea în două limburi de un verde închis lăsînd ca dincolo de tăietura în unghi obtuz să se ivească o pajiște primăvăratecă, aurită acum de soarele care coborîse către apus. În vale, același soare crea contraste frapante între acoperișurile sclipind violent și umbrele de un întuneric albăstrui, ce lingeau zonele orizontale – străzi, parcuri sau alte acoperișuri; orașul începea dincolo de gardul de piatră al vilei gazdei mele și nu puteam zări din acest punct decît vechiul cartier, vatra originară, păstrată ca un muzeu în aer liber. Zona modernă era mascată de stîncile ce se înălțau la nord și, privind seara care se lăsa tăcută, m-am gîndit că tot amalgamul inform de blocuri de locuit ridicate aici în ultimii treizeci de ani ar fi putut să lipsească fără să-mi provoace în acel moment vreo părere de rău.

– Te gîndești la oraș? – păru să-mi citească doctorul în priviri. Vila asta am cumpărat-o de curînd; mai precis, locul pe care se află, precum și casa inițială. Mai departe am făcut ce-am putut. Am căutat să nu-i schimb atmosfera proprie – spiritul, ca să zic așa. M-a îndemnat la asta și o întîmplare ciudată pe care n-am putut să mi-o explic, cu toate că mă consideram – și că mă consider încă – un psihanalist bunișor. Chiar dacă nu asta e specialitate mea. Ți-e frig?

Observase că fusesem scuturat de un frison, deși răcoarea serii abia începea să se facă simțită. De fapt, mă atinsese oarecum tonul cuvintelor rostite.

– Nu, încă nu.

– Ce-ai zice, totuși, de un pahar de coniac?

Îl privii mirat, însă în clipa imediat următoare am simțit că invitația fusese făcută mai mult pentru el însuși decît pentru mine care (o știa și gazda mea) nu beau decît în foarte rare ocazii și niciodată băuturi tari. Se putea spune, totuși, că era de astă dată vorba de o ocazie: trecuseră peste trei ani de cînd nu ne mai văzusem, iar acum o delegație neașteptată mă adusese în oraș silindu-mă să rămîn peste noapte. Compania unui amic e totdeauna preferabilă singurătății unei camere de hotel, așa că mă hotărîsem, nu fără a-mi reprima în prealabil cîteva scrupule, să-l caut la telefon și să-i propun un contact direct, sperînd în secret că se va întîmpla exact ceea ce, de fapt, se și întîmplase: invitația de a rămîne la el peste noapte. Cît despre scrupule, cinstit să fiu, mă temusem de posibilitatea ca omul să se fi căsătorit între timp cu vreo tipă dintre cele care nu prea înghit musafirii, dar temerea mea nu fusese confirmată: doctorul rămăsese holtei.

– Da – m-am auzit rostind. Cred că ar merge un coniac.

Ceva din atmosfera mută a serii începuse să trezească în sufletul meu o deprimare subtilă; senzația era, totuși, prea dulce pentru ca voința să se ridice deasupra ei și s-o interzică. Mă așteptam ca stropul de coniac să-mi încălzească spiritul și să revin repede cu picioarele pe pămînt. Doctorul intră în casă pentru a aduce băutura; m-am legănat ușor în scaunul pliant făcînd să scîrțîie cîteva fire de nisip prinse între barele metalice și mozaicul terasei. Apoi am căscat lung, cu toate că nu-mi era

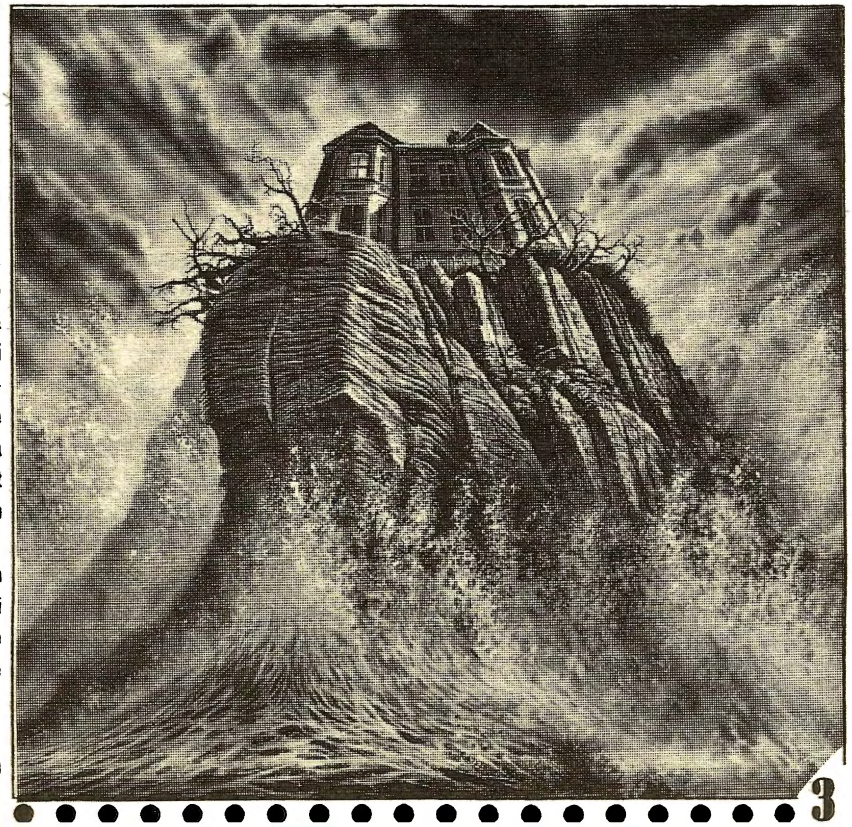

Marele premiu Pentagrama 94

somn.

– Pariez că-l vrei cu gheaţă şi lămîie! – se auzi vocea doctorului răsunînd din hol.

– Ai cîştigat – zîmbii. Frumoase locuri.

– Poftim?

– Locul ăsta. E mare lucru să ai o casă aparţinînd în egală măsură şi oraşului şi muntelui.

Gazda mea reveni şi aşeză pe măsuţa de plastic dintre scaunul meu şi al lui sticla, paharele, gheaţa şi o farfurioară cu felii de lămîie presărate cu zahăr.

– Cafeaua ţi-o ofer acum sau după ce mîncăm?

– Mai tîrziu, în orice caz.

– Atunci, noroc şi bine-ai venit, meştere!

– Bine te-am găsit.

Am ciocnit străbătut o clipă ce-mi păru nesfîrşită de amintirea faptelor noastre comune, amintire resuscitată de cuvîntul „meştere" ca de o cheie magică. Era apelativul meu din anii de liceu cînd obişnuiam să repar tot felul de obiecte şi mecanisme colegilor – de la ceasuri, la aparate radio şi articole de uz casnic – din plăcerea aceea pe care nu o înţelege oricine de a deşuruba şi reînşuruba.

– Va să zică, n-ai uitat – îngînai, privindu-l în ochi.

– Cum aş fi putut? Ei, şi pe urmă, omul nu e făcut să uite, eu aşa cred. Uitarea e rugina neutilizării. M-am obişnuit să fac din amintire un exerciţiu de... hm, de autoidentificare. Altfel, cum aş putea da seamă de ceea ce sînt?

– Ei, oamenii nu ţin minte totul, ar fi imposibil.

– Dragul meu, nu uiţi nimic, crede-mă! Ţi-o demonstrează acei medici care te hipnotizează şi te fac să-ţi aminteşti şi laptele supt la mama.

– Sub hipnoză, poate. Dar aşa...

– Există tot felul de stări alterate ce se pot exersa pentru a cuceri teritoriile interioare.

– Şi o faci *ca să dai seamă?* – schimbai puţin firul dialogului. Cui? Spuneai că nu crezi în Judecata de Apoi!

– Nu, nu cred – se frămîntă el. Nu cred. Dar...

Tăcu cîteva clipe privind către apus.

– Vezi – reveni el – de ce ne întristează apusul soarelui? Doar mîine va fi o nouă zi, nu? Şi totuşi, cu fiecare zi moare ceva; şi noi o simţim foarte bine, chiar dacă nu totdeauna în mod conştient. Şi în soarele muribund ni se pare că surprindem o taină – poate taina însăşi a trecerii. Către o nouă zi? Sau către un întuneric fără sfîrşit?

Patetismul mi s-a părut totdeauna penibil şi desuet, aşa că am ripostat aproape cu vehemenţă:

– Să înţeleg că amintirile ar fi un fel de amînare a morţii? Păi, la fel de bine am putea considera că e şi absenţa lor. Starea unui nou născut, de exemplu.

Procedam greşit contrazicîndu-l; nu asta e cea mai bună metodă în asemenea situaţii, dar efectul a fost neaşteptat:

– Am să-ţi povestesc ceva – se întoarse el către mine. Hai, bea-l, să-ţi mai pun unul... aşa... acum vreau să-ţi spun un lucru pe care nu l-am spus încă nimănui. Nu pentru că mi-ai fi mai prieten ca alţii de aici, din oraş, ci pentru că te afli departe. Atît de departe încît, dacă mă vei lua în rîs, să ai destul timp să uiţi tot ce-ţi voi spune pînă ne vom întîlni iar. Sau să te gîndeşti şi să tragi concluzii. Se zice că din depărtare lucrurile se văd mai clar.

Ciocnirăm paharele. Momentul următor de linişte se prelungi; doctorul bău şi rămase cu privirea atîrnată deasupra orizontului. Aşteptam cuminte, căci reuşise să mă facă să devin curios.

– Îmi mai ştii casa? – întrebă deodată cu voce suavă, făcîndu-mă să tresar.

– Casa? – murmurai. Casa cea veche, nu? În care stăteai cu părinţii pînă v-au demolat?

– Da. O mai ştii?

Uşor intrigat, am încuviinţat.

– Da. Dar de ce mă-ntrebi?

– Ne-au demolat prin '87 şi ne-am mutat într-un apartament. Ai mei stau şi acum în el.

– Ştiu. Şi pe noi ne-au demolat tot atunci.

– Ai tăi mai trăiesc?

– Îhî.

– Şi ai mei. De fapt, casa nu era a lor, fusese proprietatea bunicii. A murit la vreun an după ce ne-am mutat la bloc. Era bătrînă, n-a putut să suporte. Cînd îmbătrîneşti, începi să te legi de ziduri.

– Îmi pare rău, n-am ştiut...

Ca să-mi ascund momentul de stinghereală, privii spre linia fină ce mărginea muntele despărţindu-l de culoarea cerului de vară; era atîta viaţă în jurul meu, *dar nu era viaţa mea,* mă detaşasem privind-o preţ de-o clipă, ca din spatele unei vitrine. M-am scuturat încercînd să alung senzaţia neplăcută.

– N-am vrut să te întristez – continuă prietenul meu. O femeie de optzeci de ani ştie că, oricum, nu mai are mult de trăit. Însă cred că i-ar fi plăcut să continuie să se simtă utilă. A avea o casă înseamnă a te îngriji de casă aşa cum procedează orice proprietar. La bloc stăteam cu chirie; nu mai era casa nimănui, era a statului. Bătrînii mor în clipa în care încep să se simtă inutili. Îmi aduc aminte cum toată ziua ajunsese să-şi plîngă casa pierdută.

Doctorul bău iar şi rămase concentrat cîteva clipe, parcă pentru a-şi căuta cele mai potrivite cuvinte. Îi respectai tăcerea. Într-un tîrziu reveni:

– Cînd nu plîngea, înjura la nenorociţii care au demolat-o. Părinţii mei n-o mai băgau în seamă, deşi cred că şi pe ei îi durea. La tine n-a fost la fel?

– Ba da, însă ne-am mutat aproape imediat în alt oraş. Ştii cum avea tata serviciul: cînd pe un şantier, cînd pe altul. Au fost mai puţine regrete, vreau să zic. Deşi, să fiu cinstit... eraţi vecini cu noi, o cunoşti pe mama: se cam lega şi ea de ziduri.

Prietenul meu aprobă grăbit.

– Da. Am fost de-atunci de mai multe ori pe strada aia. Sigur, s-au construit blocuri peste tot, dar... în sfîrşit... probabil mi se pare, poate faptul că am locuit acolo contează. Sau există cu adevărat fantome, amprente. Sau totul e pură închipuire, ceea ce, de fapt, am şi crezut.

– Şi acum?

– Acum?

– Acum nu mai crezi?

Doctorul oftă.

– Nu ştiu. Uite, am citit cîteva cărţi de fizică şi... am reţinut puţine, n-am fost niciodată tare în ştiinţele exacte, însă, undeva, scria că lumea s-ar putea să nu aibă doar trei dimensiuni. Ci, în realitate, ar avea zece. Sau, poftim, unsprezece, dacă adăugăm şi timpul. Dintre acestea, patru au devenit macroscopice, desfăşurîndu-se în clipa naşterii Universului. Celelalte şapte sînt la fel de uriaşe, dar au rămas înfăşurate cumva în ele însele, ca nişte gheme. Sau, poate că s-au desfăşurat şi ele, dar înspre *altceva,* formînd o altă lume. Poate că s-au desfăşurat *înăuntru,* către *tot mai mic,* în sens opus primelor patru care s-au desfăşurat către *tot mai mare.*

L-am privit pieziş.

– Da, ai înţeles exact – murmurai. Dar nu-mi vine să cred că te preocupă astfel de lucruri.

– O, am căutat răspunsuri pentru comportarea creierului uman, nimic mai mult. Ţi-am spus că în timpul liber mă ocup cu studiul psihanalizei. De fapt, ăsta-i necazul pediatrului: trebuie să ştie cam toată medicina şi încă ceva pe deasupra. Un copil poate suferi de orice, între pojar şi tulburări de personalitate. Trebuie să fii şi psihiatru şi dermatolog şi internist şi orelist şi, fir-ar să fie, mai trebuie să ştii să te porţi cu copiii.

– Nu-ţi plac copiii? zîmbii peste paharul de coniac dus spre gură.

– Nu mi-am pus niciodată problema asta. Şi nici nu mi-o pun. Prefer să-mi reprezint pacienţii ca pe nişte maşinuţe care trebuie fie reparate, fie doar reglate. Iar un anumit orgoliu profesional mă împinge să aplic toate soluţiile ce-mi sînt la îndemînă ca maşinuţa să-şi recapete funcţionalitatea iniţială.

– E deja foarte mult – cîntării eu. Dacă toţi medicii ar gîndi ca tine...

– A, absurd! – mă întrerupse. Şcoala actuală de medicină nu te învaţă să gîndeşti aşa. Vezi, nouă, românilor, ne-a lipsit, din păcate, din istorie o instituţie esenţială: instituţia duelului. Dacă am fi avut-o, sentimentele noastre actuale relativ la onoare ar fi cu totul altele. Noi n-am învăţat niciodată că onoarea se spală cu sînge şi că *înseamnă* sînge. Ca atare, călcăm cu uşurinţă jurămintele. Chiar şi jurămîntul lui Hipocrat. Mai ştim, cînd şi cînd, de frică; ne mai temem uneori să jurăm strîmb pe Biblie, că ne bate Dumnezeu. În schimb, a jura strîmb pe onoarea ta e o banalitate.

– Da, poate că ai dreptate. Şi fizica? Spuneai de fizică şi de creierul uman.

– De fapt – se concentră prietenul meu – vorbeam în primul rînd de stradă. Mi se părea amprentată de fostele case; la un moment dat, am văzut un fir de cireş crescut din cireşul ăla pe care ni l-au rupt cu buldozerul, ştii tu... era straniu: viaţa înăbuşită căuta să se manifeste din nou, catastrofa n-o lichidase total. Vreau să zic: nu încă, pentru că mai tîrziu, nişte copii au rupt lăstarul şi altul n-a mai reuşit să crească. Totul a murit. Maşinile constructorilor au distrus în totalitate pînă şi iarba. Au făcut pe urmă ronduri şi au semănat iarbă. Dar era altă iarbă. Părea că se

încercase să se smulgă cu brutalitate chiar amintirea a ceea ce se aflase acolo. Așa se proceda. Un alt blestem istoric: a crede că, pentru a face o lume nouă trebuie să începi prin a o distruge complet pe cea veche.

Doctorul privi cîteva clipe în gol.

– Unde se poate refugia un lucru distrus complet acum și aici?

Am clipit nedumerit.

– Într-o noapte – păru să nu mă ia el în seamă – la vreo două-trei luni după ce ne mutasem la noua adresă, am avut un vis... primul vis dintr-o serie lungă. Se făcea că mă aflam pe un cîmp dezolant, gol, așa cum arată orice cîmp toamna, tîrziu, după ce-a fost arat și arătura tasată de ultimele ploi reci ale anotimpului. Bătea vîntul și atmosfera mirosea parcă a boală și a moarte; însoțitorul meu (căci aveam și un însoțitor căruia nu i-am zărit nici o clipă fața) mi-a arătat deodată un loc anume. În spate rămăsese o șosea și știam ce șosea este. Și tot așa am știut (sau mi-a spus-o celălalt, n-am reușit să-mi aduc aminte) că locul spre care mă îndreptam era locul pe care se aflase casa...

– Casa ta? – mă mirai.

– Da. Și asta n-ar fi nimic. Dar ajungînd acolo am zărit conturul curții schițat din cîțiva țăruși înfipți în pămînt și între care se întindeau sfori. Șoseaua de pe care plecasem nu era altceva decît strada noastră. În rest, cîmp gol. Cîmp peste care bătea vîntul.

– Și?

– Și m-am trezit. Un simplu vis, nu? Reacția subconștientului la o situație reală...

– Bănuiesc că a mai urmat și altceva – am rostit.

– Da... – mă privi el. Altfel nu m-aș fi apucat să-ți povestesc, nu? A urmat, la un interval oarecare de timp, visul numărul doi. Mă aflam tot acolo. Același cîmp, de data asta mai puțin trist. Peisajul era luminat de un soare palid. Ici-colo se iveau fire subțiri de iarbă. Aceeași necunoscută prezență mă îndemna să merg înainte. Cînd am ajuns la locul știut deja din visul anterior, am constatat că în jurul spațiului curții se formaseră garduri. Garduri noi, din scîndură proaspăt debitată de joagăr. Curtea însăși se schimbase, apăruseră poteci în aceleași zone în care existaseră și înainte de a ne demola. Toate lucrurile astea păreau răsărite parcă direct din pămînt. În jur, nici țipenie. Impresia autoorganizării ținea mai puțin de observația mea, cît de un fel de revelație lăuntrică, dar era extrem de puternică și se impunea peste toate celelalte sentimente care mă încercau. În fapt, în clipa trezirii am înțeles că locul visat nu avea decît sinonimii vagi cu cel real, în care se aflase efectiv casa. Dar aceeași voce lăuntrică mă îndemna să cred că era, totuși, vorba despre același loc.

– Reprezentările subconștientului – mă grăbii. E firesc.

– Da. Așa mi s-a părut și mie. În vis nu mă refeream la un spațiu real cît, mai ales, la un spațiu spiritual. Era reprezentarea înțelegerii proprii, afective, a fostului nostru cămin. O mandala – orice „acasă" e o mandala – distrusă fizic, care se recompunea pe baza unei amprente psihice păstrată de subconștient.

– Explicația nu te-a mulțumit, totuși, observai eu mirîndu-mă singur de puterea de pătrundere de care dădeam dovadă.

Doctorul mă privi, la rîndul său, cu uimire.

– Da... da, așa e. Și asta pentru că au urmat alte vise. Același loc, gardul construit, iarba crescută deja mare. Apăruseră din nou flori și, completînd insolitul situației, lăstari în punctele în care fuseseră tăiați sau smulși copacii. Apoi am văzut fundația casei și, cu fiecare nou vis, ceva venea să se adauge structurilor deja constituite. Cred că au fost șapte sau opt vise pînă ce casa a ajuns să fie ridicată. În curte, lăstarii crescuseră devenind copăcei. Scîndura gardului începuse să se învechească datorită intemperiilor. Să devină, altfel spus, așa cum fusese inițial. Toată această serie de vise desfășurată pe parcursul mai multor luni mi s-a părut absolut bizară, pentru simplul motiv că lucrurile nu se defășurau haotic, ci pe baza unui algoritm.

– Ți l-a furnizat tot subconștientul – i-am replicat.

– Poate. Deși, sincer să fiu, nu știam mai nimic despre construcția unei case.

– Poate ai mai văzut undeva și nu-ți mai aduci aminte.

– Nu, pe-atunci nu mai văzusem. Știi că în vremea aceea nimeni nu mai construia nimic, orașul era pe cale de-a fi curățit de clădirile vechi. Iar construcția unui bloc nu-i tot una cu construcția unei case.

– Ar mai rămîne să te întreb dacă nu cumva cunoști meșteșugul dintr-o altă viață, dar nu crezi în reîncarnare, nu?

– Nu, nu cred. S-ar putea ca, totuși, să fie vorba despre o informație care mi-a parvenit pe căi ceva mai obscure. O carte citită în prima copilărie, de exemplu. Cert însă că apăreau, totuși, destule diferențe între modul de a gîndi construcția în vis față de modul real în care se construiește o casă. Pentru că, în timp ce o clădire se confecționează din materiale aduse și adăugate unul la celălalt, acolo materialul părea unic și „îndrumat" să crească pentru a căpăta caracteristici diferite în funcție de necesități. Așa cum crește planta, coordonată de propria-i matrice energetică. Pe de altă parte, la fel începuse să se petreacă și în restul străzii...

– Apăreau alte case?

– Da. Casele vecinilor. Și casa ta. Construite altfel, dar în același timp la fel cu cele demolate. Efectiv la fel, dacă poți înțelege.

– Și oamenii?

Doctorul zîmbi enigmatic orizontului însîngerat.

– Oameni nu, nu atunci. Ți-am vorbit deja de o prezență permanentă diferită de mine, dar n-aș putea s-o numesc om. N-am văzut-o niciodată. Un fel de eu superior care mă îndemna să observ alungîndu-mi teama...

– De ce teamă?

Grafică de Petronela Bălțatu

– Totul era foarte natural, chiar dacă multe lucruri nu păreau să se potrivească. Apăreau culori, mirosuri, sentimente puternice, tot ce e necesar pentru ca o lume să existe și să fie definibilă prin organele mele de simț. De obicei nu visez color; nimeni nu visează de obicei color și, mai ales, nimeni nu visează atît de amănunțit. La trezire aș fi putut să pictez viziunea. Ziceai de teamă? Da, există o anumită tendință. Chiar acolo, în vis, înțelegeam că nu mă aflu în lumea cunoscută; aproape că-mi puneam întrebarea dacă sînt treaz sau visez. Celălalt, orice-ar fi fost, alter ego sau ghid spiritual, îmi inducea un sentiment de siguranță.

Se lăsase frigul, dar aproape că nu-l simțeam, parțial datorită interesului pe care mi-l genera istorisirea, parțial datorită coniacului. Lumina încă nu scăzuse cu totul, în ciuda faptului că soarele

dispăruse dincolo de dunga zării.

– Bănuiesc că lucrurile n-au continuat la nesfîrşit – observai eu.

Doctorul păstră cîteva clipe tăcere.

– M-am gîndit la fractali – zise, într-un tîrziu. Auzisem, vag, vorbindu-se despre ei. Aşa părea că se construieşte casa: ca un fractal, iterînd şi iar iterînd reprezentarea grafică a unei ecuaţii. Dar visele sînt totuşi vise, nu? Pare stupid să le atribuim sensuri matematice.

– Nu e stupid – l-am contrazis. Visele au şi ele logica lor. E, de fapt, propria ta lege interioară.

– Stai să vezi ce-a mai fost – urmă, cu un zîmbet strîmb. În penultimul vis din serie – căci ai dreptate, lucrurile trebuiau să se sfîrşească odată – strada noastră devenise la fel cum fusese în realitate. Locatarii îmi lipseau în continuare şi nu vedeam nici un motiv să visez strada complet pustie. Subconştientul ar fi trebuit să animeze cumva scena, dar refuza s-o facă.

– Dacă nu cumva... – am încercat o clipă să dau un răspuns, dar m-am răzgîndit imediat.

– Lasă, – dădu parcă la o parte cu mîna stîngă un văl din faţa ochilor – ţi-am spus că mi-a plăcut şi-mi place psihanaliza. Dar, crede-mă, n-am găsit nicăieri consemnate astfel de obsesii.

– Şi atunci? – devenii nerăbdător.

– După visul în care am regăsit strada intactă, la aproape o săptămînă, a murit bunica. Ce să zic? Ştii cum e cînd îţi moare cineva drag: plîngi, oftezi, îţi aduci aminte clipe fericite care au fost – toate clipele fericite au prostul obicei de a fi demult, chiar dacă atunci cînd le-ai trăit ţi s-au părut altfel...

– Le încărcăm de sensuri retrospectiv.

Doctorul mă aprobă încetişor din cap.

– Da. Le încărcăm de sensuri. Am visat-o prima şi ultima dată la trei zile după înmormîntare. De fapt, e prea mult spus: visat. A fost...

Doctorul se foi emoţionat pe scaunul pliant care scîrţîi uşor.

– Era noapte şi se făcea că mergeam pe stradă îndreptîndu-mă spre casă. Ştiam bine că locuiam în altă parte a oraşului (la adresa la care ne mutasem) şi mai ştiam că trebuie să mă grăbesc, pentru că ai mei mă aşteptau cu masa. Vizitasem pe cineva cred, un prieten din liceu; întîrziasem şi, la întoarcere, făcusem un ocol ca să trec pe la fostul nostru cămin şi să intru o clipă. Un gînd misterios îmi şoptea că răspund astfel unei chemări nerostite. Că un om se află acolo şi că dorea să mă vadă. Am ajuns în faţa porţii de lemn – îmi amintesc totul cu o claritate demenţială! – am deschis-o şi am intrat prin întunericul parfumat al curţii (ah, acelaşi parfum şi acelaşi întuneric...) pînă în clipa în care, printre frunziş, am zărit la una din ferestre o lumină.

– Ea era acolo... – am murmurat înţelegînd brusc, înfiorîndu-mă.

– Da – vorbi cu glas schimbat doctorul. Revenise acasă şi mă chemase. Noaptea nu conţinea decît o linişte uriaşă şi o singurătate la fel de uriaşă. Era singură şi dorea să mă vadă. Poate-i era teamă, nu ştiu. N-am aflat niciodată.

– N-ai văzut-o? – am tresărit.

– Nu. Priveam spre geamul luminat palid şi nu mă hotăram să înaintez şi să bat la uşă. M-a reţinut ceva, poate culoarea aceea a luminii care nu semăna cu lumina electrică; o bănuiam provenind de la o lumînare sau de la o lampă cu gaz. Azi înclin către prima variantă. Şi, iarăşi, nu ştiu ce s-ar fi întîmplat dacă aş fi intrat în casă. Cert e că n-am intrat. M-am depărtat uşor, am deschis poarta şi m-am trezit iar în stradă. O clipă am vrut să mă întorc din drum, dar mi-am adus aminte că e tîrziu şi că mă aşteaptă ai mei...

Urmă iar un lung moment de linişte în care mi-am regăsit paharul de coniac. Îl golii şi aplecai sticla pentru a turna în el ultimele picături.

– Acum îmi pare rău – oftă doctorul. Mă simt adesea un laş; cu două luni înainte de a muri mă rugase, dacă voi pleca undeva, dacă voi reuşi să mă mut, s-o iau cu mine. Nu se prea înţelegea cu tata, se certau mereu. Voia să rămînă cu un om căruia să-i mai poată fi de folos. Am fost nepotul ei cel răsfăţat; ea m-a crescut, ea mi-a arătat lumea. Iar eu – eu ce crezi că i-am răspuns?

– Că nu poţi s-o iei.

– Exact. Că nu se poate. Ştiu că ăsta era adevărul. Poate că şi ea îl ştia. Dar merita să-i arunc în faţă un asemenea adevăr?

Tăceam. Doctorul strînsese pumnul în jurul micului pahar de coniac. Doar degetul arătător mîngîia apăsat buza de sticlă.

– Iar apoi, vezi? Nici măcar în propriul meu vis n-am avut curaj s-o întîlnesc. Şi din nou ea fusese aceea care mă chemase.

Mi-am dres vocea.

– Da, aşa se întîmplă – am admis. Am fi mai puţin răi cu oamenii dacă ne-am aduce aminte la timp că într-o zi îi vom pierde. Dar nu trebuie să te autoflagelezi pentru asta, toţi procedăm la fel. Nu cred că am mai avea puterea să ne certăm cu prietenii sau cu părinţii dacă ne-am gîndi o clipă că în ziua următoare acel prieten sau acel părinte nu va mai fi...

– Apusul soarelui – murmură doctorul. Poate de aceea ne întristează apusul soarelui.

– Poate. Numai că nu putem să ne gîndim mereu la asta.

Firea noastră e construită în aşa fel încît motivaţiile cotidiene să aparţină totdeauna vieţii, nu morţii. Viaţa e starea normală, moartea rămîne un simplu accident. Regretabil, dar care nu împiedică lucrurile să meargă înainte.

– Da, da – îşi reveni doctorul din meditaţie. E şi mîine o zi, nu? Dar explicaţia? Poftim, stăm aici împreună. Conţinem lumi tainice în spirite sau, într-adevăr, cînd dormim ne detaşăm de trup şi plecăm hai-hui? Şi ce înseamnă acel hai-hui? Repet: unde se poate refugia un lucru distrus acum şi aici? Luăm o casă, o demolăm. Şi parcă ar avea un spirit, parcă ar fi vie. După catastrofă se ridică şi creşte altundeva, într-un spaţiu cumva perpendicular pe spaţiul nostru, către alte dimensiuni neocupate de fundaţiile blocurilor noi. Creşte către un spaţiu gol necunoscut în care nu putem ajunge decît visînd sau murind. Şi tu mă întrebi dacă cred în viaţa de apoi? De unde vrei să ştiu dacă cred sau nu? O lume paralelă lipsită de timp în sensul obişnuit ar putea să ne conţină pînă la sfîrşitul veacurilor. Am citit undeva mărturiile cîtorva inşi care pretind că au călătorit în astral. Ei descriu obiectele lumii noastre ca fiind aplatizate ciudat. Dar, iată: tot aplatizată văd şi eu proiecţia unui obiect tridimensional pe un plan!

– Înţeleg – am intervenit. De parcă în astral sufletul ar căpăta o dimensiune în plus.

Doctorul îşi înclină paharul gol şi-l privi parcă mirat.

– Exact, spuse. Mai vrei coniac?

M-am întors trosnindu-mi uşor articulaţiile.

– Nu, mulţumesc. Sînt şi-aşa destul de obosit.

– Iartă-mă – se scuză el. Te-am ţinut cam mult cu povestea asta. Nici n-am mîncat.

– Nu-ţi face probleme. E foarte interesant tot ce mi-ai spus.

– Da – acceptă prietenul meu şi se ridică din scaunul pliant. Dacă vrei, trecem în casă, s-a făcut frig. Aşa e la munte. Astea – arătă către scaune şi măsuţă – pot să rămînă aici, chiar dacă plouă, nu pătesc nimic.

Am intrat în sufragerie şi, în următoarea jumătate de oră, am mîncat discutînd banalităţi. Apoi doctorul mă conduse în camera pe care mi-o pregătise.

– Şi nu te gîndi la toate prostiile îndrugate în seara asta – ţinu să mă prevină înainte de a mă lăsa singur. Poate că totul nu e decît o farsă a subconştientului. Poate că mă simţeam vinovat şi a urmat cuvenita defulare. Una mai aparte; însă, ce contează? Fiecare creier cu gărgăuniii lui!

N-am răspuns nimic şi el a închis uşa urîndu-mi noapte bună.

N-am răspuns nimic. Ce să-i răspund?

Să-i fi spus că de o jumătate de an visez un cîmp întinzîndu-se din marginea fostei noastre străzi, cîmp pe care o mînă neştiută a trasat mai întîi cu sfori conturul curţii casei în care mi-am petrecut copilăria? Să-i fi spus că de la primul vis pînă acum s-au ridicat gardurile, au crescut pomii, iar casei îi mai lipseşte doar acoperişul?

Sau ar fi trebuit să-i vorbesc despre mama şi de clipele în care mă priveşte cerşindu-mi mut ajutorul din străfundul însingurat al bolii care-o macină şi o face să-şi simtă tot mai aproape sfîrşitul?

... Doar că mă întreb dacă, în noaptea adîncă din vis, cînd voi trece pe lîngă casa noastră şi voi vedea lumina tulbure a lumînării bătînd în geam, voi avea curaj să deschid poarta veche, scofîlcită de ploi, să străbat aleea mărginită de umbrele întunecate ale tufelor de pelin şi să zgrepţăn uşor în colţul de jos al ferestrei, aşa cum făceam odinioară, cînd se întîmpla să întîrzii cu prietenii pe la vreun zaiafet. Şi mă mai întreb neliniştit dacă uşa, care se deschidea atunci imediat, se va deschide încă o dată, sau va rămîne închisă pentru totdeauna în faţa fiului rîzgîiat şi risipitor?...

LANȚUL

ÎNGHEȚAT

PETER JAMES

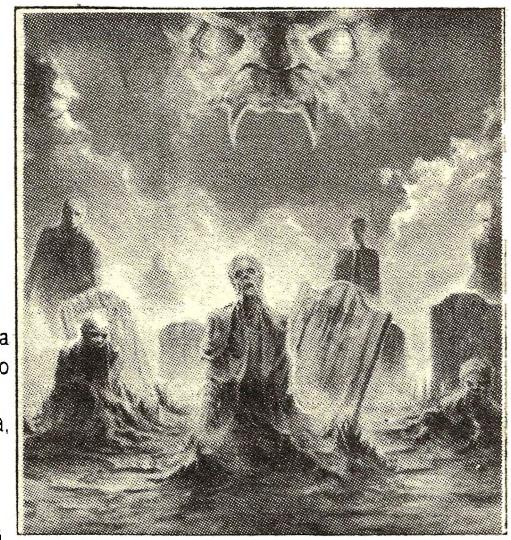

Un sunet asemănător cu căderea unui peşte viu pe podea se auzi în toată casa: sosise poşta de dimineaţă. Tom se sculă cu gura plină de la masa la care servea micul dejun şi se îndreaptă spre hol, tîrîndu-şi picioarele. Peste pijama purta un halat de casă; nu se răsese şi nici nu făcuse duş, iar mahmureala din ajun îi dădea o durere cumplită de cap. Privind fără entuziasm la teancul de scrisori împrăştiate, îngenunche şi le culese una cîte una.

- Ceva interesant? întrebă din capul scărilor soţia sa, Mary. Tom îşi şterse cu limba marmelada de pe dinţi. Facturi, dar şi o scrisoare cu adresa scrisă de mînă, adresată lui însuşi. Scrisul îi părea familiar dar nu-şi putea da seama de unde-l cunoştea. Ştampila neclară aparţinea unui oficiu poştal londonez. Clătină din cap, mormăi ceva şi rupse plicul în timp ce se întorcea în bucătărie, lăsîndu-se să cadă pe scaunul din faţa ziarului deschis.

Înăuntru erau de fapt două scrisori, fotocopii nesemnate, una scrisă cu nişte hieroglife străvechi, cealaltă în engleză. Unele cuvinte erau atît de şterse încît trebui să-şi pună ochii la grea încercare pentru a le descifra.

Dragă prietene,

Scrisoarea ataşată circulă neîntrerupt din 1795 şi trebuie să trimiteţi fără întîrziere o copie la patru prieteni.

Asiguraţi-vă că le trimiteţi unor prieteni adevăraţi, nu unor simple cunoştinţe.

Scrisoarea are puteri magice şi, celor care opresc sau întîrzie circulaţia ei, li se vor întîmpla lucruri oribile.

Aţi fost avertizat!

- Ce aiureală, zise Tom mototolindu-le şi dîndu-le drumul în găleata de gunoi. În acel moment intră soţia sa.

- Ce-i asta? întrebă ea.

- Una din acele scrisori-în-lanţ. N-am mai primit aşa ceva de ani de zile. Nu înghit blestematele astea de misive.

- Nu trebuie să le arunci - poartă ghinion.

Tom începu să citească ait articol din ziar molfăind în acelaşi timp o bucată de pîine prăjită; simţea cum îi plesneşte capul pe care şi-l simţea mare cît o tobă, aşa că strînse cît putu mai bine pleoapele.

- Cum te mai simţi?

- Groaznic.

-Întotdeauna te îmbeţi cînd mergem la familia Johnson.

- Nu-mi plac Johnsonii.

- Nu-ţi place nici unul dintre prietenii mei. Uneori mă întreb dacă e cineva pe care-l placi cu adevărat. În afară de tine însuţi.

El sorbi o gură din cafea apoi mai trînti în ceaşcă încă o linguriţă de zahăr. Soţia sa culese din găleata de gunoi cele două scrisori şi le netezi cu mîna.

- Foarte ciudat, spuse după ce le studie cu atenţie.

- Şi deloc drăguţ. Aruncă-le înapoi, spuse el.

- Nu, nu cred că ar trebui să facem aşa ceva.

Într-o criză de furie, Tom se apropie, le înşfăcă şi, rupîndu-le în bucăţele mici, le dădu drumul în găleata de gunoi. Capacul cromat căzu cu un bang prelung care reverberă în interiorul craniului său.

Ciocănitura în uşă se petrecu peste trei săptămîni, tocmai în momentul cînd Tom îşi freca dinţii. Trei bătăi insistente, bine definite.

- Cine dracu-i la ora asta? zise el, privindu-şi ceasul. Cîteva minute pînă la miezul nopţii. Îşi clăti dinţii şi-şi şterse gura cu un prosop. Mary se mişcă.

- Ce-ai păţit? mormăi ea derutată.

Pe cînd cobora scara, îl ajunse din urmă glasul soţiei:

- Ai grijă, Tom!

El traversă holul, descuie uşa şi o deschise. Privi atent strada scăldată în lumina portocalie a lămpilor, dar nu văzu nici picior de om. Trînti uşa şi o încuie din nou. Pe cînd agăţa lanţul de siguranţă simţi pe cineva stînd lîngă el. Îl încercă o senzaţie de frică şi în gît i se puse un nod. Se întoarse.

Holul deveni nespus de rece. Lumina mai ardea, dar ceva îi absorbise puterea - becul atîrnat de tavan răspîndea o strălucire opacă şi slabă ca a unui soare ascuns de o ceaţă densă. În faţa lui stătea cineva, cineva înalt, a cărui faţă nu o putea distinge.

- N-ai primit scrisoarea, rosti figura.

- Scrisoarea?

- Scrisoarea-în-lanţ.

- Cine eşti? întrebă, înspăimîntat, Tom.

- Sînt *Moartea.*

- Ce vrei?

- Trebuia să fi trimis mai departe scrisorile.

Pentru o clipă Tom se întrebă dacă nu cumva visa.

- Îmi pare rău, murmură, prins la strînsoare. Am uitat.

- Nu le-ai rupt şi aruncat în găleata de gunoi?

Îl cuprinse panica.

- Nu, nu, te asigur că nu. Am uitat.

- Chiar aşa - ai uitat pur şi simplu?

Moartea se apropie. Frica îl învălui pe Tom şi acesta ştiu că nu visa cîtuşi de puţin.

- Da?

- Nu mă minţi, nu-i aşa, Tom?

- Nu, bineînţeles că nu. Am uitat pur şi simplu. E omenesc să uiţi, aşa-i?

- De data asta nu-ţi fac nimic, Tom, dacă-mi promiţi să trimiţi scrisorile mîine dimineaţă la prima oră.

- Da, da, desigur că da.

- La patru prieteni, Tom.

- Da.

- Dă-mi numele prietenilor tăi.

- De ce?

- Ca să te pot verifica, să fiu sigur că le vei trimite de această dată.

Tom i le dădu.

- Le trimit, cu siguranţă. Frica îi mistuia măruntaiele, iar faţa îi ardea din cauza căldurii degajate din interior; sudoarea îi năpădi corpul şi începu a i se prelinge pe haine precum picăturile de ploaie ale unei averse rapide de vară.

- Nu-ţi face griji, Tom. Nu vor şti niciodată că tu le-ai trimis. Dădu din cap, cuprins de teroare. Moartea îi zîmbi. Aproape imediat lumina deveni mai strălucitoare. Holul era gol şi liniştit. De la etaj se auzi vocea soţiei sale:

- Cine era, Tom? Cu cine vorbeai? Ce vroia?

Tom rămase tăcut, tremurînd din tot corpul. Pe podea, la picioarele sale, zăceau patru plicuri albe.

Era o zi de joi; după trei luni. Tom alergase într-un suflet de la o şedinţă la birou pentru a-i cumpăra lui Mary un cadou. A doua zi urma să fie ziua ei de naştere. Conveniseră să nu aibă copii cîţiva ani, înainte de a întemeia cu adevărat o familie. El nu era de loc sigur că dorea vreun copil şi se gîndea serios de cîtva timp încercînd să găsească o modalitate de a o face şi pe Mary să renunţe la idee. Se străduia şi acum, în timp ce aştepta la etajul al patrulea al magazinului, ţinînd în mînă cadoul frumos învelit în hîrtie de ambalaj. Îi cumpărase un pocal Wedgwood, o replică a vasului Portland de la British Museum pe care ea îl admirase întotdeauna.

Uşile liftului se deschiseră şi el păşi absent înăuntru. Simţi un miros de igrasie cum ar fi fost cel existent într-o pivniţă şi un vînt îngheţat se năpusti asupra sa de undeva de dedesubt, răvăşindu-i hainele şi părul. Lumina se reduse devenind o strălucire slabă, opacă, venind de deasupra sa. Teroarea îi pătrunse în corp ca un cuţit şi-şi dădu seama că alături de el, în întuneric, se mai afla cineva. Cineva pe care-l recunoscu, deşi nu-l putea vedea.

- Salut, Tom, spuse Moartea.

Vocea lui Tom tremură pe măsură ce coardele vocale i se contractau tot mai mult; cuvintele îi ieşiră din gîtlej ca un ţipăt prelung şi sfîşietor în clipa cînd îşi dădu seama că aiături de el, în întuneric, se mai afla cineva. Cineva pe care-l recunoscu, deşi nu-l putea vedea.

- Salut, Tom, spuse Moartea.

Vocea lui Tom tremură pe măsură ce coardele vocale i se contractau tot mai mult; cuvintele îi ieşiră din gîtlej ca un ţipăt prelung şi sfîşietor în clipa cînd îşi dădu seama că nu avea nici un lift sub picioare... doar un puţ gol şi adînc ce cobora vertical într-un abis negru.

- Ce vrei? Am trimis scrisorile... la patru prieteni. Am făcut ce mi-ai spus... jur că da.

- Aşa ai făcut, Tom. Da, ai făcut-o, ai dreptate. Moartea zîmbi.

- Am uitat.

Traducere de
Florin Mircea Tudor

LIVIU RADU

Domnul Amăgirilor

În seara în care Leew, în mijlocul petrecerii, a simţit că vinul n-are gust, iar ochii i-au zăbovit pe trupul desăvîrşit al unei dansatoare, trezind în el admiraţie pentru proporţiile armonioase ale acestuia şi doar atît, Stăpînul Iluziilor, Domnul Amăgirilor a ştiut că venise vremea Morţii.

S-a ridicat încet şi a trecut liniştit printre invitaţii care dansau, risipind în jur zîmbete şi saluturi amabile. A reuşit să iasă din sala imensă, ce sclipea de lumina sidefie a candelabrelor ce-şi modificau continuu forma, fără să atragă atenţia nimănui, lăsînd impresia că dispărea pentru o clipă, ca o gazdă grijulie, că totul era în regulă, că nu exista nici un motiv de îngrijorare...

Dar Leew ştia că numai vechea îndemînare de Stăpîn al Iluziilor îi făcuse să se poarte, în aparenţă, atît de degajat...

Apoi s-a refugiat în biroul lui vechi, din turnul de la răsărit al palatului de pe Culmea Străvezie a Norilor de Primăvară. Nu mai călcase pe acolo de multă, multă vreme, din clipa în care ajunsese să stăpînească pe deplin Arta Amăgirii... Păianjenii puseseră stăpînire pe colţurile încăperii mici, întinzîndu-şi pînzele diafane peste teancuri de cărţi vechi, legate în piele, şi mormane de pergamente mototolite, din alte ere... Înţelepciune din trecut, din vremurile în care Iluzia şi Amăgirea, surorile gemene ale Imaginaţiei, nu dispuseseră de o tehnologie mai evoluată... Dar puterea lor fusese întotdeauna la fel de mare pentru că, fără ele, cine ar avea curajul să se privească în oglindă?

Peste mobilele vechi, solide, din timpul primului Maestru, se aşternuse praful...

Leew nu l-a băgat în seamă. Nici păianjenii. S-a aşezat în fotoliul vechi, acolo unde zăbovise ani în şir, cu nasul în filele pe care goneau, rămînînd totuşi pe loc, literele stacojii, cu forme bizare, scrise de mîini transformate de mult în oale şi ulcele... S-a lăsat pe speteaza tare şi a privit, fără să vadă, firişoarele de pulbere ce dansau, sclipind argintiu, în razele de lună ce pătrundeau prin ferestruica încăperii...

Ştia că o asemenea clipă avea să vină. Ştia că alegerea momentului îi aparţinea. Că putea, dacă voia, să-şi exercite Arta asupra lui, să-şi creeze iluzia că n-avea motive de îngrijorare, că putea să-şi îndeplinească atribuţiile fără dificultate... Dar un Maestru care nu-şi cunoaşte limitele... care se lasă cuprins de amăgire... cum ar putea controla Amăgirea, atît de necesară celorlalţi?

Să mori cînd trebuie... o adevărată ştiinţă, o adevărată artă... să surprinzi acea sclipire întunecată a simţurilor încercate de nevoia odihnei, acel scîrţîit subtil al rotiţelor ce au început să şovăie... să te opreşti cînd bucuria ameninţă să se transforme în tristeţe sau, mai rău, în resemnare...

Ce-i datoria fără plăcere? Ce-i obligaţia fără speranţă, fără compensaţie? O roată de moară pe care o învîrţi mecanic, neaşteptînd nimic... un simplu gest rutinier, animalic, înjositor...

Gata! Se terminase! Nu putea trăi din amintiri!

Venise vremea încheierii socotelilor. Leew a oftat, cuprins de un regret tardiv, nu din cauza hotărîrii de neschimbat, de neclintit, pe care o luase într-o fracţiune de secundă, ci pentru că seara asta, care trebuise să-i ofere atîta bucurie, se încheiase înainte de vreme... Să nu simţi gustul vinului... Să nu simţi atracţia primăverii ce se scurge în trupuri ca seva în copaci...

Apoi, odată depăşită clipa de îndoială şi regret prin care trecuse, printr-o amăgire convingătoare...

A petrecut restul nopţii în încăperea ce devenea tot mai rece, mai îngheţată, meditînd... Iar cînd razele trandafirii, ca petalele de roze culese din Grădina Bucuriilor Uitate, au năvălit triumfătoare prin fereastră, înfigînd săgeţi de lumină în praful cenuşiu de pe podea, Leew îşi încheiase planul...

A urcat în foişorul de pază şi a privit spre Pămîntul ce se întindea sub el. Undeva, departe, o insuliţă pierdută în apele unui fluviu. O mulţime de tineri...

A zîmbit încîntat. Tineri... Subiecţi ideali pentru o demonstraţie a Iluziei... subiecţi sensibili la Amăgire...

Acum ştia ce, unde şi cum.

Trebuia doar să treacă la fapte.

Pe insulă domnea veselia. Grijile rămăseseră undeva, pe mal. Fluviul nămolos îşi scurgea agale apele galbene. Uneori verzi, cînd ploua la munte... Iar soarele încingea pămîntul, ofilea iarba... Zăduful îşi cufunda aripile în apa căliie şi se mai domolea...

Trecuse de amiază, lumea începuse să se agite... Rîsete, chiote. Undeva se asculta muzică... Cei mai leneşi zăceau la umbră, cei vioi ignorau căldura şi se zbenguiau... Aşteptau cu toţii răcoarea serii, pentru ca activitatea să izbucnească din plin, ca un motor care, după ce-a fost ţinut la ralanti, porneşte cu toată viteza...

Semnele au început să se ivească înainte de amurg.

Soarele se prăbuşea încet spre Bărăgan, dînd vădite semne de oboseală...

Atunci au apărut primele stoluri.

Pîlcuri izolate de vrăbii, venind grăbite din toate părţile, trecînd apa ce strălucea în încercarea de a respinge razele ce se chinuiau s-o străbată. S-au unit în stoluri uriaşe. Patru la număr, distincte, fără să se amestece între ele. Fiecare rotindu-se într-o anumită zonă, spre un anume punct cardinal... Vîrtejuri cenuşii de pene şi ciripituri excitate... Apoi stolurile s-au strîns într-un singur nor, care a făcut o mişcare unică, ocolind întreaga insulă. După care s-au risipit din nou în cele patru zări. Au mai zburat un timp, au năpădit copacii, înghesuindu-se

pe ramuri...

Cei de pe insulă îşi încetaseră discuţiile, jocurile. Priveau invazia păsărilor cu o curiozitate nemărginită. Poate vesteau ploaie... Dar pe cerul alburiu, năpădit de praful cîmpiei, nici urmă de nor...

Iar cînd băieţii şi fetele au hotărît că zăboviseră destul admirînd ciudăţenia, că venise vremea să-şi vadă de treburile lor, din nord, dinspre Deltă, s-au apropiat, într-o planare calmă, liniştită, cîrduri albe de berze în care străluceau stacojiu petele ciocurilor şi picioarelor... S-au strîns într-un oval prelung, care a acoperit cerul insulei... Ovalul s-a spart în mii de petice albe, care au plutit încet în jos, spre apa din jur. S-au oprit acolo, ca nişte santinele.

Înainte ca spectatorii uimiţi să aibă timp să reacţioneze, văzduhul s-a întunecat. Nori negri, cîrîind şi croncănind zgomotos, cu un fel de veselie sinistră. Milioane de ciori, scurse parcă din amurgul ce se lăsa... S-au răspîndit pe malurile insulei, construind un covor de-a lungul conturului peticului de pămînt.

Amurgul a zvîcnit o dată, sub năvala carminului, purpuriului, stacojiului şi cărămiziului dinspre asfinţit. Apoi, înserarea cenuşie...

De parcă ar fi aşteptat clipa aceea, din depărtări s-au apropiat nori albi, pufoşi... De puritatea zăpezii neîntinate a culmilor neatinse de picior de om... Nori din care s-au desprins mii de lebede...

După aceea năvala n-a mai avut logică. De pretutindeni apăreau fazani cu pene sclipind albastru şi auriu, sturzi cu guşe azurii, mierle zgomotoase, coţofene zglobii şi guralive... Piţigoi, stăncuţe, prigorii... Raţe şi gîşte sălbatice... Toate înghesuindu-se pe insulă, în jurul ei... Stînd, aşteptînd... Năpădiseră corturile, spaţiile dintre ele, terenurile de joacă... Copacii se transformaseră în făpturi ciudate, acoperite cu pene, în care scînteiau mii de ochişori mici, rotunzi...

Băieţii şi fetele priveau păsările cu o uimire evidentă, dar lipsită de panică, de îngrijorare. Nu exista nimic ameninţător în toată bizareria aceea...

Pe nesimţite se întunecase... În bezna străbătută doar de luminile bacurilor, zburătoarele nemişcate păreau sculptate în piatră albă, neagră, cenuşie... Cînd şi cînd, o pană răsfrîngea o lumină, sclipind ireal...

Deodată, în negura nopţii s-a auzit un trîl stingher. I-au răspuns, din diferite părţi ale ostrovului, altele. Iar privighetoarea a început să cînte... Tristeţe? Duioşie? Bucuria de a trăi? Îngrijorarea de a trăi? N-au avut timp să-şi dea seama, pentru că, din toate colţurile insulei, suratele ei i-au ţinut isonul, într-o armonie desăvîrşită, de parcă păsările urmau bagheta nevăzută a unui dirijor măiestru...

Apoi cerul a început a se lumina, într-o sclipire vagă, ceţoasă crepusculară...

În înalturi apăruse, înconjurat de o aură de licurici mărunţi, invizibili, din care rămăsese doar scînteierea, un pelican imens, alb... Cu ciocul roşu ca focul, ca flacăra pură... Cu guşa goală. Răspîndea seninătate tristă, o resemnare şi o împăcare în care se ascundea o urmă de veselie, chiar de ironie amuzată, binevoitoare...

Pelicanul plutea acolo, la înălţime, perfect vizibil, fără să dea din aripi, fără să zboare, de parcă ar fi fost ţintuit cu piroane străvezii de cerul negru, fără lună... Iar stelele sclipeau palid, ascunse de strălucirea vagă, ireală, a licuricilor nevăzuţi.

Corul privighetorilor a înălţat o suită de triluri triumfătoare, apoi a încetat brusc. S-a aşternut tăcerea...

Şi, de parcă acea tăcere ar fi reprezentat un semnal, mii de aripi au fîlfîit, au izbit cerul cu putere, iar în jurul păsării uriaşe s-a format un cerc alb, rotitor, halucinant prin mişcarea lui continuă, constantă, din lebedele ce aşteptaseră cuminţi pe apă...

Alt fîşîit al aerului străpuns de pene... În jurul cercului alb s-a întins altul, negru, din mii de ciori şi corbi, bucăţi de marmură neagră, lignit lucitor şi abanos lustruit care pluteau în aerul răcoros al nopţii...

Atunci, pelicanul care se mulţumise a pluti nemişcat pe cerul fosforescent, a făcut un gest surprinzător: şi-a întors ciocul spre propriul piept şi şi-a sfîşiat haina de pene imaculate. Sîngele purpuriu a ţîşnit ca dintr-un izvor, s-a împrăştiat în mii de stropi, rubine zdrobite ce sclipeau în toate nuanţele roşii ale vieţii, care s-au scurs spre pămînt, peste capetele celor ce priveau uluiţi. În timp ce cădeau, picăturile strălucitoare se trasformau în petale parfumate de trandafiri purpurii, se măcinau în bătaia brizei de noapte, se spulberau într-un praf fin, insesizabil, care acoperea insula...

Iar pelicanul continua să-şi sfîşie pieptul, scoţînd la iveală carnea roză, fragedă... Devenea din ce în ce mai ireal, mai imaterial, semănînd tot mai mult cu ilustraţia din bestiarele străvechi ce reprezenta pelicanul, pasărea altruistă care se sacrifică pe sine atunci cînd nu are ce să dea de mîncare puilor...

Zgomotul asurzitor al păsărilor ce-şi luau zborul de pe sol a fost copleşitor, asurzitor, înăbuşind strigătele de uimire ale fetelor şi băieţilor... Stolurile, pîlcurile, cîrdurile de zburătoare se îndreptau spre carnea aceea oferită, îşi înfigeau ciocurile în ea, o sfîşiau, o devorau... Ca pe o împărtăşanie, fără nici o impresie de violenţă, de sălbăticie... Sîngele continua să se scurgă - ploaie parfumată ce devenea pulbere impalpabilă...

Iar cînd ultima bucată a pelicanului uriaş a fost înghiţită, cînd ultima picătură de sînge a atins pămîntul, Leew, Stăpînul Iluziilor, Domnul Amăgirilor, şi-a încheiat existenţa, zîmbind fericit...

Asupra insulei s-a abătut bezna.

Păsările au dispărut toate, de parcă n-ar fi fost...

Iar insula a rămas, ca înainte, în deplina stăpînire a oamenilor.

Un timp a domnit tăcerea. Apoi, o voce neîncrezătoare, uluită, a rostit, încercînd să pară nepăsătoare:

- Ce spectacol! O hologramă perfectă!

Glasuri diferite i-au contrazis părerea, au aprobat-o, au exprimat alte opinii... Discuţiile au continuat pînă în zori, cînd locuitorii de moment ai insulei şi-au găsit alte preocupări...

Dar, din noaptea următoare, toţi cei care fuseseră pe insulă au început să viseze păsări...

Motto:
„Proştii cred că pentru a cuceri Capitoliul trebuie să ataci întîi gîştele"
Montresor,
18 iulie 18...

Octavian Mustafa

Dispariţia a trei domni cît se poate de respectabili

Dragul meu Jules,

Îţi mărturisesc că am stat vreme îndelungată în cumpănă înainte de a mă apuca să răscolesc prin manuscrisele tatălui meu. Nu sînt prea sigur că ar fi încuviinţat una ca asta. Şi apoi, cum te-ai putut gîndi că el, atît de secretuos, îţi va fi notat amănuntele tenebroasei afaceri Brochard în jurnalul ce putea încăpea oricînd în mîinile noastre?! Oricum, singurul document pe care sărmanii mei părinţi l-au păstrat în legătură cu chestiunea în cauză este fragmentul de proces verbal ce însoţeşte scrisoarea mea şi pe care ţi-l trimit sperînd că-ţi va fi de oarecare folos. În ceea ce priveşte zvonurile, vărul meu Jacques, mi-a povestit cîndva o versiune, trebuie să te previn, cel puţin ciudată a întîmplării, îţi mai aminteşti ce poznaş era? Şi această, îmi închipui, născocire constituie singura mea legătură, poate tocmai fiindcă este într-atît de diabolică cum numai Jacques putea scorni, mai puţin cu adevărata întîmplare cît cu poveştile ce s-au născut pe seama ei. În amintirea lui (ţi-am scris despre asta acum doisprezece ani) m-am hotărît să ţi-o relatez aici. Nu te sfătuiesc însă să-i dai prea multă crezare!

Brocharzii locuiau la numărul 7, vizavi de fostul nostru domiciliu. Aveau clădirea aceea galbenă, cu două etaje, care mă făcea să mă-nfior ori de cîte ori o priveam. Nu izbutesc deloc să-mi închipui cum de s-a putut deda un arhitect înălţării unui asemenea edificiu. Mai ţii minte obloanele verzi? Sinistre cu adevărat, nu-i aşa? Pe moment îmi este imposibil să-ţi spun cu ce se îndeletnicea Brochard, bănuiesc că era funcţionar superior sau aşa ceva, însă ceilaţi doi, domnii Villiers şi de la Tourette păreau să fie rentieri. Odată, cînd ne-am întîlnit în Tuilleries, comisarul îi spusese tatălui meu că locuinţele celor trei reprezentau vîrfurile unui triunghi echilateral. Straniu individ şi comisarul! Ni se plîngea că nu dormise nopţi întregi din pricina asta, iar eu mă chinuiam să desluşesc semnificaţiile vorbelor sale. Aveam cam cincisprezece ani atunci şi întîmpiarea mă tulburase în asemenea măsură încît, dacă aş fi pus să-mi amintesc chipul tatei în anul acela mai mult ca sigur că aş da greş, pe cînd chipul mătăhălosului comisar l-aş putea desena liniuţă cu liniuţă. Cum desigur ai aflat deja din cercetările tale, cei trei domni, cît se poate de respectabili, de altfel, cu situaţie materială excelentă şi căsătoriţi cu trei fiinţe încîntătoare, Anne-Marie, Josephine şi Clotilde, aveau doar un singur cusur sau, mai degrabă, erau victimele unui adevăr pe cît de natural pe atît de necruţător, mersul grăbit al timpului. Este posibil însă, viaţa poate oferi oricînd surprize, ca vîrsta lor să nu fi fost la fel de răspunzătoare de lipsa unor progenituri drăgălaşe care să le întregească armonia familială pe cît s-ar fi putut să fie sedentarismul lor prelungit. Cert este că toată lumea din cartier, şi, dacă ar fi să mă iau după ceea ce auzeam de la buna mea mamă, tot oraşul cunoştea dorinţa fierbinte a celor trei femei, Anne-Marie, Josephine şi Clotilde, de a-şi ridica fericirea conjugală la cea mai înălţătoare treaptă a ei şi anume maternitatea. Pînă aici faptele sînt îndeobşte cunoscute. Jacques pretindea că ai fi auzit şi tu de practician, însă nu mă prea încred în volatilele lui amintiri vrăjitoreşti. Oricum, se pare că un invidid dubios, pretinzîndu-se medic generalist, închiriase în acea perioadă coşmelia lui jupîn Frosemard din Rue des Pelleches, ah, mai ştii de chioşcul cu stafii? Dar să nu mă îndepărtez de la subiect, aşadar, individul în cauză îşi deschisese acolo un soi de cabinet de unde răspîndea în dreapta şi în stînga valuri de reţete, leacuri şi sfaturi, referitoare la cele mai diverse şi mai supărătoare dintre suferinţele sărmanelor noastre corpuri. Eu unul n-am mai auzit niciodată vorbindu-se de domnul Analgezist, însă Jacques m-a asigurat şi, sau şi-a mascat zîmbetul lui de mucalit convins, sau a ajuns să se-nfioare singur de propriile-i izvodiri vînătoreşti, n-aş putea să-ţi spun, sigur e că avea o mină neliniştitor de serioasă cînd m-a asigurat că faima individului ajunsese la urechile celor trei drăgălaşe creaturi, Anne-Marie, Josephine şi Clotilde. Astfel că, într-o seară şi la o oră cînd nici un domn sau doamnă de o oarecare condiţie şi consideraţie nu s-ar mai fi aflat pe Rue des Pelleches şi cînd singurii chiriaşi ai străduţei rămîneau cei cîţiva strengari, cum eram, cum am fost noi, veniţi să asmuţească asupră-le, cu inconştienţă, fantomele din grădina lui jupîn Frosemard cu tămîie şi cătei de usturoi, cărora li se adăugau cei unul-doi nenorociţi răpuşi de aburii alcoolului prin împrejurimi, ei bine, într-un asemenea moment nepotrivit, Jacques le zărise pe cele trei doamne furişîndu-se înspre lugubra cămăruţă a domnului Analgezist. Asta a fost, probabil, în seara zilei de 6 august 18... Sînt atît de sigur în privinţa datei datorită vîlvei copleşitoare pe care a stîrnit-o dispariţia făcută publică pe 8 august 18... a celor trei domni, Brochard, Villiers şi de la Tourette, care nu aveau să mai fie zăriţi niciodată făcîndu-şi meticulos şi alene, rondul tipic de ora zece şi răspunzînd binevoitori la salutul întrutotul mieros al jupînului Crapaud, băcanul, Jacques, curajos peste măsură, drept care înclin să privesc cu serioase rezerve chiar şi cel mai mic amănunt al istorisirii sale buclucaşe, se strecurase pînă la una din ferestrele coşmeliei lui jupîn Frosemard şi îl văzuse pe domnul Analgezist oferindu-le, cu un rînjet mefistofelic, asta-l impresionase peste măsură, trei seturi de pilule celor trei doamne: Brachard, Villiers şi de la Tourette. Cum madame Brochard, locuind vizavi de casa părinţilor mei, avea domiciliul cel mai apropiat de locuinţa lui Jacques, mai ştii casa din Rue Lepic, nr.33? Acesta se decisese pe loc să o urmărească pînă acasă. Deşi din stradă geamurile oribilei fortăreţe în galben erau apărate de privirile cu obloane verzi, totuşi, prin grădina din spatele casei se putea, şi cred că ar mai fi posibil şi astăzi dacă edificiul va mai fi existînd, ajunge la o fereastră uriaşă care oferea privelişti cum nu se poate mai satisfăcătoare asupra sufrageriei. Acolo, în seara aceea de pomină, doamna Brochard, straniu lucru! te vei convinge singur, îi oferise, toată numai zîmbete seducătoare, lui monsieur Brochard pastila de la domnul Analgezist, strecurată abil într-un inofensiv pahar cu vin şingeriu. Jacques a fost convins din prima clipă că drăgălaşa Anne-Marie îl făcuse pe bunul domn Brochard să îngurgiteze misterioasa tabletă fără încuviinţarea ori măcar încunoştiinţarea lui. Dragă prietene, probabil că cele povestite pînă acum te-au umplut de mirare şi dacă se întîmplă ca unele amănunte să se potrivească altora din sursele tale, te sfătuiesc să nu te alarmezi (ori să te entuziasmezi), fiindcă o intuiţie bizară mă face să afirm cum că majoritatea zvonurilor despre chestiunea Brochard ar fi opera tainică a vărului meu Jacques.

Tu însă, bineînţeles, vei proceda cum vei crede mai bine de cuviinţă în romanul tău. Aşadar, parcă din senin, de unde, îl mai ţii minte, nu? rîsese cu buzele-i groase şi cu fălcile dolofane, ca un buldog bine hrănit, Domnul să mă ierte!, rotunjorul domn Brochard cursese prin redingotă, prin vestă, prin cămaşă şi plastron; căzuse în maldărul acela de haine, dispărînd pentru o clipă din raza vederii sale. Tot ce a mai izbutit Jacques să zărească atunci cînd, după secunda de cumplită uluire, se apropiase de fereastră, au fost un ghemotoc de carne roşie, un creştet, a crezut întotdeauna că era un creştet gol-goluţ şi roşu ca un ardei, şi nişte degete dolofane, toate mişcîndu-se hai-hui prin grămada de lenjerie trîntită la podea. Apoi se auzise un scîncet. Stranie întîmplare, este? Un ţînc în hainele bunului şi sărmanului domn Brochard?! În rest, amănuntele sînt bine cunoscute tuturor. Domnii Brochard, Villiers şi de la Tourette au devenit de negăsit pentru totdeauna şi nici măcar atît de agerii trimişi ai poliţiei, nişte matahale zdravene şi prea puţin politicoase, din cîte-mi amintesc, nu le-au putut da de urmă. Iar cele trei încîntătoare fiinţe, Anne-Marie, Josephine şi Clotilde, radiind de sublima fericire a maternităţii în ciuda unor modeste semne de doliu ce aveau să le însoţească, vag, o perioadă, au început să plimbe glorioase, prin Tuilleries şi pe sub ochii mustrători ai doamnelor respectabile de pe fosta noastră stradă, trei sugari grăsuni care, veşnic roşii de furie, răcneau din răsputeri. Asta-i tot ce mi-a povestit, cîndva, Jacques despre afacerea Brochard, iar singurul element oficial în posesia căruia am izbutit să intru şi de care mă îndoiesc că-ţi va fi de vreun folos este fragmentul de proces verbal pe care l-am descoperit printre hîrtiile răposatului meu tată. Oricum, mult succes la roman şi nădăjduiesc că-mi vei trimite un exemplar cu autograf.

Al tău,
Octave D'Aubussy

Eric Frank Russell

UNICA SOLUȚIE

Medita în întuneric.

Nici un glas, nici o şoaptă. Nici măcar o atingere de mînă. Nici căldura altei inimi.

Întuneric. Singurătate.

În captivitatea unde totul era negru şi tăcut nu se mişca nimic. Detenţiune fără condamnare anterioară. Pedeapsă fără păcat. Insuportabilul care trebuia răbdat dacă nu putea fi născocit vreun mod de evadare.

Din altă parte nu exista nici o speranţă de salvare. Nici un fel de durere, simpatie sau milă în alt suflet, în altă minte. Nici o uşă să fie deschisă, nici un lacăt să fie spart, nici o zăbrea de tăiat. Numai bezna adîncă în care cauţi orbecăind şi nu găseşti.

Roti o mînă spre dreapta şi acolo nu se afla nimic. Mişcă un braţ spre stînga şi descoperi nimicnicia.

Merse mai departe prin întuneric, asemeni unui orb pierdut pe un larg şi uitat coridor unde nu exista podea, unde nu există ecou de paşi, unde nu există nimic în cale. Putea atinge şi simţi doar un singur lucru. Şi acesta era el însuşi.

De aceea singurele căi disponibile prin care putea avea o viziune asupra impasului în care se găsea erau acelea crescute înăuntrul său. El însusi trebuia să-şi fie instrument al salvării.

Cum?

Nu există nici o problemă dincolo de soluţie.

Ştiinţa trăieşte prin această teză. Fără de ea, moare.

Era ultimul om de ştiinţă.

De aceasta nu putea să refuze aceasta încercare a capacităţilor sale.

Nu putea să mai îndure chinurile plictiselii şi singurătăţii. Era epuizat mental şi fizic.

Cea mai uşoară scăpare era prin imaginaţie. Poţi ocoli capcana fizică, aventurîndu-te în propriul tău regat, cel al visurilor.

Dar visurile nu-s de ajuns. Toate sînt ireale şi scurte.

Bucuria de a fi cîştigat trebuie să fie adevărată şi de lungă durată.

Asta însemna că trebuia să-şi creeze o realitate de vise coerentă, o realitate atît de reuşită încît să poata rămîne pe vecie. Trebuia să se autoperpetueze. Nimic nu putea fi neglijat.

Astfel stătea pe întuneric şi se lupta cu problema.

Nu exista nici un fel de ceas, nici un calendar care să marcheze durata gîndului. Nu existau informaţii din exterior asupra cărora să mediteze. Nu exista nimic cu exceptia proceselor dinăuntrul mintii sale agile. Şi o teză:

Nici o problemă nu este dincolo de soluţie.

In cele din urmă a găsit-o.

Reprezenta scăparea de noaptea eternă. Auzul unor voci, atingerea unor mîini, trăire, tovărăşie, aventură, exerciţiu mental, căldură, dragoste.

Planul nu era deloc rudimentar. Din contră, era suficient de complicat pentru a sfida eonii nesfîrşiţi. Trebuia să fie aşa ca să aibă permanenţă. Nedorita alternativă era întoarcerea imediată la tăcerea şi amărăciunea întunericului.

I-a luat mult să-l pună în aplicare. Un milion de aspecte trebuiau luate în considerare înainte, cu toate efectele lor diverse prin care s-ar fi influienţat unul pe celălălt. Iar cînd aceasta era gata trebuia să învingă alt milion. Şi astfel pe următorul, următorul... următorul.

A creat un vis foarte lung, de o complexitate uluitoare, plănuit în cele mai mici amănunte. Înăuntru, avea să-şi retrăiască viaţă. Dar nu ca el însuşi. Urmă să-şi împrăştie fiinţă într-o multitudine de forme şi figuri diferite, fiecare trebuind să-şi învingă propriul mediu de viaţă.

Avea să înăspreasca lupta pînă la limita răbdării, zăpăcindu-se, stînjenindu-şi trupul prin ignorantă îngrozitoare şi forţîndu-l să înveţe din nou.

Avea să semene duşmănia între părţile sale, dictîndu-le regulile de bază ale jocului.

Aceia care le observau erau „buni". Cei care nu le observau erau „slabi". Şi astfel acolo urmau să se petreacă nesfîrşitele conflicte întîrziate înăuntrul celui mai mare dintre toate.

Cînd totul era gata pregătit, a cautat dezbinarea, transformîndu-se într-un enorm număr de entităţi. Părţile trupului său trebuiau să lupte pentru unitate.

Dar mai întîi de toate el trebuia să transforme visul în realitate. Ah, asta era marea 'ncercare.

Timpul a sosit.

Experimentul trebuia să înceapă.

Aplecîndu-se înainte, privi prin întuneric şi spuse:

SĂ FIE LUMINĂ.

Şi a fost!

Traducere de ELENA MORARU

Liviu SURUGIU

CASTELUL Cîinilor

Lui Nero, cîinele meu lup, care a murit înainte de vreme.

„Nimeni nu reuşise pînă atunci să facă ceva pentru copilaşii aceia handicapaţi. Cînd tînărul doctor Hamilton ne-a arătat ce a obţinut în numai patru luni, aproape că ne-am închinat.

- Vino aici ,Bob! Aşa, bravo băiatule... braavo... Şezi - stai!... Sus! Asta e mingea - o arunc... Adu-o aicil... Bravo ,Bob...

Aplaudam pur şi simplul la un moment dat mi s-a părut însă că băiatul se gudura, exact, se gudura la picioarele doctorului; l-am văzut clar pe acesta cum scoate o bucăţică de carne şi i-o aruncă în gură..."

Din declaraţia dr. George Vh. Ghaum, vicepreşedinte al Comisiei N.P.S.

Casa de Copii era castelul în ruină cocoţat pe ultimul deal. Cînd luară curba observară că timpul săpase în podiş un oribil profil simian.

Tînărul doctor Hamilton coborî din taxi, la poalele stîncilor, urmat de Gilda, soţia sa.

- Nu răspunde nimeni, mai bine plecăm dracului de aicil şopti femeia cu speranţă.

Bruce Hamilton lovi însă din nou în poartă cu belciugul prins între nările leului de fier. De data asta deslusiră un zgomot de paşi tîrşîiţi.

Într-un tîrziu se ivi un chip mîncat parcă de carii ce îi măsură scîrbit din cap pînă în picioare, apoi le trînti uşa în nas.

- Fir-ar...! începu Gilda un regal de drăcuituri.

Acum tîrşîitul însoţea un scîrţîit de roţi şi uşa se deschise în faţa aceluiaşi bătrîn ale cărui mîini osoase împigeau un cărucior uzat. O voce stranie, şuierată, ţîşni dintre scutecele putrede:

- Doctor Hamilton?

- Am onoarea, se înclină ceremonios acesta. Ştiaţi de venirea mea?

- Ştiu şi de plecarea ta - toţi sînteţi la fel... Nu vei rezista aici mai mult de o lună...

- Pardoon?! se băgă Gilda pusă pe harţă.

- Tu cine naiba eşti? păru vocea că se întoarce spre ea.

Ghilda ar fi vrut să riposteze dar, pentru prima oară, bătrînul deschise gura:

- Vă atrag în mod solemn atenţia că sînteţi în faţa DIRECTORULUI CENTRULUI DE HANDICAPAŢI MINORI..., începu el pe un ton surprinzător de elevat.

- Se vede ...îl întrerupse femeia. Nu poate merge? continuă în şoaptă.

- Eric, ce-a zis?! ţipă vocea din cărucior.

- De fapt nici nu vede şi nici nu aude, nu miroase şi nu gustă, nici măcar nu mai pipăie..., răspunse bătrînul Eric la fel de încet. E în regulă, stăpîne! lătră credincios.

Bruce Hamilton ridică precaut scutecele murdare. În cărucior nu se afla nimic altceva decît un fel de radio.

-Acolo... este, făcu servitorul semn spre unul din turnurile castelului.

***

Încă nu se instalaseră bine şi fîşîitul staţiei de emisie-recepţie ţîşni în încăpere.

- Da, domnule Director?

- Aici nu mi se spune decît Stăpînul! şfichiui sinistra voce. Ai înţeles?

- Da... Stăpîne.

-Te vei prezenta în domul alb peste zece minute, în faţa ochiului de la primul nivel.

Eric îl aştepta în curte.

- E o cameră video, legată direct la creierul lui.

- La creier?

- Cam asta e tot ce-a mai rămas din el, oftă bătrînul.

- Cam asta sîntem toţi, se posomorî Bruce.

Teleobiectivul părea un ochi de caracatiţă pus în vîrful unui tentacul, special ca să se poată învîrti, cu o curiozitate aproape morbidă, în jurul noului venit.

- Ce vechime are şmecheria asta? trase Bruce cu putere din aerul de afară.

- Prin '55, cînd am venit eu aici, aşa am găsit totul.

- Ce vîrstă are... Stăpînul?

- Nu cred că mai are.

Pe o uşă albă scria cu roşu aprins: Grupa Avansaţi.

- Avem aici...Temporar, niciunul.

- Sînt uimit! se întoarse tînărul. Mi s-a spus...

- Unii au murit, alţii au fost transferaţi ca irecuperabili.

- Dacă cei avansaţi au sfîrşit astfel, atunci ceilalţi...

- Ceilalţi nu există.

Bruce Hamilton înghiţi în sec.

- Eric, îl privi el pe bătrîn în ochi, cîţi pacienţi numără acum sanatoriul?

-Temporar, niciunul.

***

În ziua următoare însă, două camioane prăfuite descărcară patruzeci de copii între cinci şi şapte ani. Îi lăsară acolo, la poalele stîncilor şi demarară imediat ce doctorul semnă de primire.

Toată după-amiaza cără cu spinarea, ajutat de Gilda, mutînd glodul colcăitor de braţe, picioare şi căpăţîni tunse la zero, pline de jeg şi răni deschise.

Copiii nu mai păreau să aparţină speciei umane.

Dezarticulaţi, frînţi, snifăind continuu şi repetînd mecanic mişcarea preferată...

- Doctor Hamilton!

Sări din pat, cu aparatul în braţe.

- Am primit un fax, continuă vocea. Comisia Naţională va sosi aici peste patru luni.

- Am înţeles, Stăpîne!

- Ai avea timp să arăţi ce poţi.

Totuşi, în prima săptămînă nu obţinu mai nimic.

Abia reuşi să-i dezinfecteze şi să-i spele, să le taie unghiile, să-i scape de păduchi şi purici, să le aline rănile mai dureroase.

Eforturile îi fuseră răsplătite însă. Pe chipurile celor inofensivi zîmbetele tembele se luminară în altele de mulţumire, iar cei agresivi îşi reduseră accesele nervoase, nespus de curioşi faţă de hainele noi pe care le purtau.

***

După încă o săptămînă reuşi să-i înveţe cu *programul de somn*, folosind la început sedative puternice, apoi tot mai uşoare. În felul acesta se putea odihni cu ei.

Abia în a treia săptămînă începu să se alarmeze. Organismele debile nu erau în stare nici de cel mai simplu exerciţiu fizic coordonat. Păreau nişte plante crescute la întuneric, fără clorofilă, albe, şi pentru care soarele nu mai avea nici un rost acum.

***

Stăpînul urlă aproape zece minute, timp în care Bruce închise ochii legănîndu-se ca sub bătaia unui vînt puternic în deşert.

Într-un tîrziu se prinse că vocea îşi schimbase tonul.

- ... De peste o jumătate de secol aştept un eliberator. Am crezut că tu vei fi acela. Eşti tenace, inteligent şi te porţi altfel cu supuşii mei. *Aproape că plîngea.* Îţi dai seama? Poţi să înţelegi cum te-am urmărit, cît de mult mi-am dorit să-i poţi vindeca?...

- Stăpîne...

- Dacă tu nu ai putut face asta în privinţa lor, ce vei putea face pentru mine?!

Vru să protesteze, dar nu mai avea glas.

- Pentru a mă ajuta, am hotărît să te ajut întîi pe tine...

Simţi că transpiră.

- Azi vei veni la mine şi-mi vei vedea Faţa.

***

Eric se opri la al doilea nivel şi nu vru cu nici un preţ să mai facă un pas. Îl lăsă acolo, continuînd singur, tot mai şovăitor.

Privind pe ferestre scoase un strigăt de uimire: deşi urca, treaptă cu treaptă, etaj cu etaj, priveliştile de afară coborau... Întîi nu mai văzu dealurile, apoi munţii şi, cu stupefacţie, ochii i se blocară pe zidurile crenelate ale castelului. Mai urcă un etaj; uitîndu-se printre zăbrele, observă cu groază că ajunsese în pămînt.

***

Gilda nu reuşi să scoată nici un cuvînt de la el. Transfigurat, cu chipul luminat de o imagine evanghelică, ieşi din dom cu paşii frînţi, de parcă l-ar fi întîlnit pe Dumnezeu.

Eric se apropie tîrşîindu-şi greu piciorul bolnav.

- L-ai văzut...? şopti aproape cu veneraţie în glas.

Trecu pe alături continuînd să privească în jur zidurile şi munţii, pămîntul şi cerul ca şi cum le vedea pentru prima dată, ori după multă vreme.

- Doctore Hamilton...

În clipa în care se întoarse şi îi văzu chipul, ştiu dinainte ce o să spună şi înţelese dinainte totul.

-Stăpîne..., şopti bătrînul.

***

În aceeaşi zi Gilda trebui să facă o legătură telefonică în Germania, la Dortmund, unde, spre stupefacţia ei, Bruce vorbi perfect limba lui Goethe comandînd directorului de la *„Verband fur das Deutsche Hundewese"* un ciobănesc german, un cîine lup.

La sfîrşitul săptămînii sosi. Urechile ascuţite, perfect erecte, împodobeau o căpăţînă splendidă, cu maxilare puternice închizîndu-se şi deschizîndu-se ca o foarfecă ucigaşă. Părea să aibă cel puţin 50 de kilograme şi Bruce, care purta la gît o eşarfă albastră, se convinse imediat că e dresat. Eliberat din cuşcă, Nero veni direct spre el, aşezîndu-i-se la picioare.

Bineînţeles, doctorul nu spuse nimănui că de vină era eşarfa albastră pe care o purta conform instrucţiunilor sosite prin fax.

De altfel, în patru zile citise tot atîtea cărţi despre dresajul cîinilor lupi.

- Se presupune că această rasă a apărut prin 1650,dar a fost omologată abia în 1884 graţie selecţiilor căpitanului de cavalerie Max von Stepanitz, se adresă el Gildei deşi părea să vorbească mai mult cu cîinele.

Aceasta îşi ciulise urechile, în vreme ce limba îi atîrna ca un semn de protest împotriva căldurii - suplinind în acelaşi timp lipsa transpiraţiei.

- Deşi nu trebuie uitat că însuşi Pliniu cel

Bătrîn menţiona despre încrucişări ale cîinelui cu lupul pentru obţinerea de exemplare mai agresive. Împăratul Alexandru cel Mare avea un asemenea exemplar care răpunea în arenă leii...

Gilda nu se mai putu abţine şi izbucni:

- Pentru numele lui Dumnezeu, ce leu vrei să prinzi aici cu bestia asta antică?

- Cu mine ai vorbit aşa? se întoarse Bruce mirat.

- Cu tine şi cu javra ta! ţipă femeia la el, făcînd înainte un pas.

În clipa aceea cîinele-lup ţîşni ca un resort direct în gîtul ei, punînd-o la pămînt.

- Nero, şezi - stai! Culcat! ordonă Stăpînul calm, apreciind execuţia corectă şi aproape instantanee a fiecărei mişcări.

Se întoarse spre femeia înspăimîntată:

- Nero nu suportă cînd un străin sare la mine.

***

De atunci Gilda rămînea ore întregi la fereastră privind uluită ceea ce făcea Bruce cu Nero şi copii în curtea interioară. Undeva, de partea cealaltă, pe ziduri, bătrînul Eric se uita şi nu-i venea să-şi creadă ochilor.

- Aici! comanda doctorul şi cîinele străbătea în goană toată curtea pentru a obţine bucăţica de carne. La loc, Nero!

Apoi din nou:

- Aici!

Şi cîinele repeta mişcarea.

«Metoda imitaţiei dă rezultate în dresajul tineretului. Căţeii execută împreună cu un cîine adult, din curiozitate şi spirit de competiţie, comenzile date acestuia, însuşindu-şi astfel acelaşi reflex.»

- Braavo, braavo! îi mîngîie doctorul pe primii trei-patru care se repeziră să se asocieze cîinelui.

Le dădu cîte o bucăţică de zahăr.

- La loc!... Aici! reîncepu el după cinci minute de pauză.

Prima şedinţă dură numai o jumătate de oră, dar fu reluată după-amiază. Cei mai refractari nu mîncară nimic toată ziua, astfel că în dimineaţa următoare, nu se lăsară rugaţi de prea multe ori să vină la comanda „Aici!" unde îi aştepta şi castronul cu mîncare. Văzură că e bună şi nu trebuie decît să vină la strigătul Stăpînului pentru a mai primi în plus ceva dulce ori chiar o mîngîiere. Pînă şi „Bravo!" era suficient, le da un simţămînt că fac şi ei ceva, că arată ce pot.

Comenzile erau date acum cu orice ocazie, deşi nu în exces, căutîndu-se să nu rupă copiii de la preocupările lor ciudate ce le ţineau loc de joacă. Gilda observa stupefiată zelul cu care venea fiecare la chemarea doctorului, indiferent din ce parte a curţii: începuse să îi strige individual, pe numele învăţat tot cu ajutorul castronului...

Nero zăcea tolănit la umbră, supraveghind să nu se încalce vreo comandă şi, folosind uşor dinţii acoperiţi de buzele strînse, îi lua de ceafă scuturîndu-i pe cei care se tîrau ori executau anapoda. Înţelegea că animalele acelea mici, slăbănoage, nu trebuie să meargă decît în două picioare şi el însuşi se urcă pe scaun, drept exemplu, o săptămînă mai tîrziu cînd Stăpînul trecu la comanda „Şezi".

În perioada deprinderii mersului ordonat, adică la picior, Gilda avu o nouă izbucnire de revoltă, stăpînită cam în acelaşi fel ca prima; Bruce pusese zgardă şi lesă fiecărui copil.

În felul acesta, se convinse singură, strunindu-i continuu să meargă la dreapta lui, nici mai înainte şi nici înapoi, repetîndu-le mereu „Pas!", învăţară să păstreze chiar o coloană şi să se întoarcă toţi în acelaşi timp. Nero alerga mereu în jurul lor, lătrînd la fiecare neatent care ieşea din grup.

Stăpînul însuşi îi pedepsea folosind o nuia subţire, nu cu mîna de care ei s-ar fi ferit ulterior, nemailăsîndu-l să-i mîngîie.

Nu repeta de două ori acelaşi ordin pentru a nu-i obişnui astfel, iar la fiecare abatere sau execuţie aiurea striga scurt şi aspru „Nu!" - fără a abuza, bineînţeles, căci altminteri ar fi produs o confuzie totală în creierele lor.

Aducerea obiectelor fusese totuşi o problemă. Minţile acelea şubrede urmăriră cu interes cum, la comanda „Aport!", Nero prindea orice obiect aruncat de Stăpîn, ori altul aflat deja în nisip, după ce, prin încercări repetate, îl afla pe cel dorit.

Cei mai dotaţi alergară imediat după mingea de tenis, dar să vină cu ea la ordinul „Aici!" fără a o pierde pe drum era destul de greu, mai ales că în ruptul capului nu vroiau să o apuce cu altceva decît cu dinţii.

Nero privea victorios de pe scaun convertirea rasei umane la obiceiurile sale. Deşi le arătase unde şi cum să stea, el însuşi nu putea apuca mingea cu labele-i primitive.

Bruce Hamilton trebui să execute, în persoană, manevra, îndemnîndu-i mereu şi, pînă la urmă, îi învăţă să plece după un obiect numai la primirea comenzii „Adu!".

Deşi cu dureroase eforturi pentru copii, îi deprinse apoi să nu mai primească hrana decît la comandă. Eric observă uimit că, oricît ar fi fost de flămînzi, nu mîncau pînă nu auzeau din gura Stăpînului cuvintele „Poftă bună!". Se dezvăţară astfel de cerşit şi nici saliva nu le mai curgea continuu pe bărbie.

În restul timpului doctorul se retrăgea în noul laborator printre cărţile sale despre oameni şi cîini, studiind ore întregi anatomia comparată a celor două specii. Aşa că Gilda nu fu prea mirată în ziua în care o anunţă că-l va salva pe Bob, unul din cei mai inteligenţi elevi, dar bolnav de inimă, transplantîndu-i un cord de maidanez.

- Dacă aş putea i-aş transplanta şi un creier de cîine! ripostă el aspru la protestele slabe ale femeii. Cinci ani omeneşti înseamnă şase luni în viaţa cîinelui... Nu-l putem lăsa pe Bob - e un pui foarte bun.

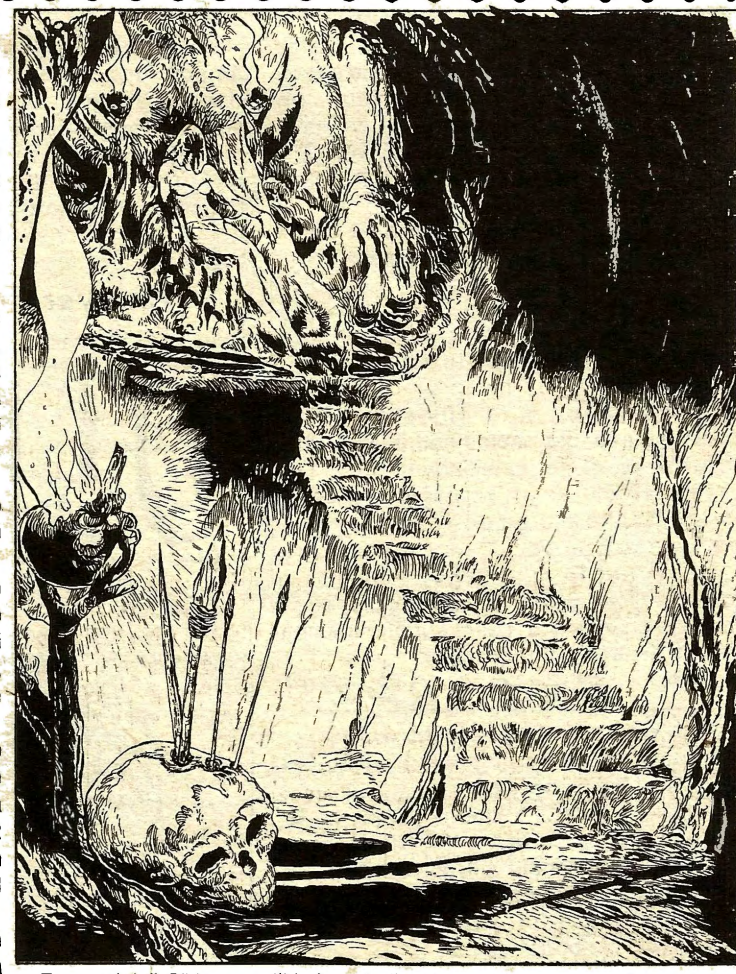

-E un om! ţipă Gilda şi se dădu înapoi, speriată, în camera goală.

Parcă nici pereţii nu o mai auzeau.

Operaţia reuşi.

***

La sfîrşitul celor patru luni, Comisia notă rezultatele excepţionale obţinute cu aceiaşi copii studiaţi şi la alte trei sanatorii. Deşi unul dintre membrii ei, doctor George Vh. Ghaum, sesiză un aspect ciudat al disciplinei din Castel, nu se făcu nici un alt comentariu. Bruce Hamilton fu distins cu o diplomă şi numit în cadrul Clinicii Prezidenţiale unde trebuia să se prezinte peste două săptămîni.

***

Eşarfa îi căzuse şi era prea tîrziu pentru a mai ajunge la ea. Evită primul atac, scăpînd numai cu o ureche muşcată... Cînd Nero se întoarse, repetînd urletul acela aducător de moarte, scoase pistolul şi îl împuşcă în piept.

Cîinele-lup se prăbuşi la pămînt.

În clipa aceea zeci de urlete izbucniră din coridoarele castelului. Auzi tălpi desculţe alergînd. Se precipită. Prima uşă la care ajunse era încuiată chiar de el. Reveni disperat în mijlocul curţii. Haita îl înconjura atentă, flămîndă şi plină de ură. Un nou urlet, unanim, îi zgribuli pielea ridicîndu-i părul pe cap.

-Bob..., gîfîi cu gura uscată. Bob! strigă apoi, energic. Şezi - Stai !!

Omuleţul se ridică de lîngă trupul răcit al cîinelui-lup şi se lăsă într-un început lent de executare a comenzii.

- Şezi - Stai! am zis..., repetă Stăpînul transpirat.

Dar eşarfa nu mai era la el.

Observaseră toţi asta.

Eşarfa albastră era între dinţii rînjiţi ai lui Nero.

- Aport! îşi aruncă Bruce un pantof.

Nimeni nu se mişcă.

- Adu-l aici!... Rex! Dingo! Castor...

Doar ochii le luceau, demonic, în cap.

Îl observă pe Bob cum i se zbîrleşte nasul şi un mîrîit agresiv îi subţiază buzele...

- Stăpîne, fugi! apăru Eric pe ziduri, trăgînd cu puşca în aer.

În clipa de surpriză doctorul o şi luase la fugă, spre un rînd mai subţire. Începu să tragă orbeşte înaintea lui, culcînd vreo doi la pămînt.

- Nuuu! urlă Gilda deschizînd uşa.

Dar restul haitei deja îl acoperea. Îi mai văzură o clipă chipul înspăimîntat şi hainele sfîşiate de colţii mici, sclipitori, apoi sînge şi bucăţi de carne smulse cu ură... Urletele lui nu durară prea mult, stinse în horcăituri şi mîrîieli lacome ca de lup.

Se retraseră apoi, lăsînd în nisip un stern şi cîteva vertebre... Pe căpăţînă încă se certau trei mai viguroşi.

Apoi veni noaptea şi, pentru scurtă vreme, se lăsă liniştea în Castel.

© pentru această versiune Adrian Bănuţă

Ana-Veronica Mircea

WOLTZINII

- Dumnezeule, Gom! exclamă bătrîna Hilde, după ce se dezlipi de rotocolul transparent pe care îl croise, cu poala şorţului, pe geamul murdar. De ce-or fi crezînd proştii ăştia-n reclame?!

Încîntat, Gom îşi frecă palmele grăsulii.

- Cîţi vin? întrebă, înveselit.

- Trei. Mulţi pentru hîrbuţ care i-a adus! I-am zărit asolizînd pe platou acum o oră.

- Doar trei! se posomorî Gom. Oricum, se răsti, nu sta, babo! Deschide uşa, zîmbeşte-le - şi ţine-ţi gura!

- Păcătosule, mîrîi Hilde, încruntîndu-se, dar nepotu-său o privi chiorîş, şi ea, amintindu-şi că, de vreo trei ori, chiar o bătuse, înălţă din umeri şi se grăbi să-i facă pe plac.

„A cam dat în mintea copiilor", comentă Gom, pentru sine, instalîndu-se în spatele tejghelei late, exact sub firma ştirbă pe care scrie, cu litere jumulite:

I SUL RUL

Bi e aţ ven t!

De acolo le surîse larg noilor sosiţi, trei vlăjgani cu figuri obosite.

- E chiar „Insularul"? întrebă primul, un tip aproape chel şi cu barba despicată. Şi tu eşti chiar Gom, hangiu' şi Coordonatoru'?

- Chiar el. Ce, nu semăn?

- Păreai mai tînăr, spuse al doilea, scărpinîndu-şi obrajii tatuaţi.

- Şi coşmelia - nu chiar dărăpănată! adăugă al treilea, un tînăr spîn, cu nasul turtit. Iar baba nu era!

- Ei, holoreclama e veche! Aveam zece ani mai puţin şi hanul era nou. Iar Mătuşa... Mi-au spus că nu-i deloc hologenică!

- În fine, nu contează! i-o reteză chelul. Vrem să ne stabilim în Oraş şi ştim că tu repartizezi pămîntul...

- Nu trebuie să fie chiar în centru, se amestecă tatuatul. În suburbii e Viaţă adevărată!

- Îmi pare rău, domnilor, spuse Gom, mieros. Toate parcelele din Metropolă au fost concesionate...

- Ce faceee? urlă spînul. Escrocule! Reclama spunea că...

- Vai, domnule! suspină Gom. Da, holograma trebuia corectată, dar ştiţi de cît gosub m-ar fi jumulit pentru reactualizare?

- Asta-i treaba ta! făcu, ameninţător, tatuatul.

- Domnilor, domnilor! se precipită Gom. Vă rog, fiţi calmi! E doar o neînţelegere! Pe malul oceanului sînt sute de parcele mari, ieftine, în care gosubul musteşte! Nu trebuie să sapi, ca în Oraş! Ajunge doar să scurmi şi bogăţia ţîşneşte! Ştiţi, primii colonişti au sperat că tot de gosub e şi oceanul...

- Şi nu-i? întrebă chelul, cu ochii sticlind.

- O, nu! E apă! Apă chioară, din păcate! Gosub e doar în pînza freatică. Dar asta, de-a lungul ţărmului, e din belşug - şi e aproape de suprafaţă.

- Atunci de ce Oraşu' e în centru' Insulei, printre dealuri? se stropşi tatuatul.

- Există o explicaţie, zîmbi Gom, destins şi amabil. În zona oceanică, seismele sînt dese şi oamenii se tem de tsunami, ştiţi valul... Dar nu-i nici un pericol, se grăbi să adauge, văzînd strîmbătura chelului, uitătura cruntă a spînului şi rînjetul tatuatului. Trebuie doar să urmăriţi woltzii,

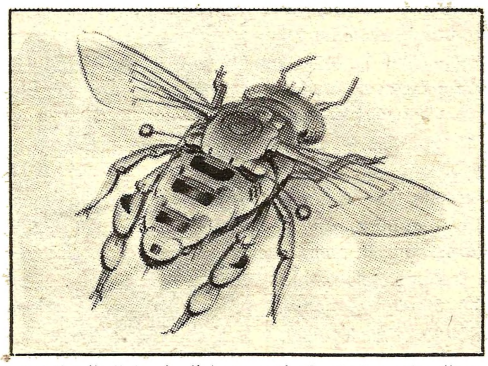

peşti-păsări, şi să-i urmaţi cînd zboară către dealuri. Instinctul lor nu greşeşte niciodată!

- Şi domurile? obiectă spînul. Ne facem cîte unu' după fiecare tsunami?

- Glumiţi? se miră hangiul. Avem cîţiva specialişti care construiesc domuri rezistente, cu nişe etanşe, pentru depozitarea obiectelor de preţ. Vă puteţi chiar adăposti în cîte una - dacă nu sînteţi nici claustrofobi, nici slabi de înger.

- Rămînem? întrebă chelul, întorcîndu-se către ceilalţi. Sau îi facem felu' şi ne cărăm acasă?

- Nu putem pleca, oftă spînul. S-a terminat combustibilu', s-au terminat banii...

- Rămînem, hotărî tatuatul. Şi ăstuia îi tăiem gîtu' dacă ne-a dus cu preşu'!

- Eu nu mint! se oţărî Gom. Puteţi verifica! Şi chiar imediat!

- De ce nu? acceptă tatuatul. Mergem pe ţărm. Ai un vehicul de teren? Şi o hartă?

- Te crezi! răspunse Gom, încîntat. Şi, fiind prima zi, nu le închiriez, le împrumut!

- Ăsta-i ocean? se strîmbă Spînul! Ca bălţile de acasă, împuţite şi mişunînd de...

- Ce dracu'! ţipă chelul, imediat ce spînul amuţise, îngrozit. Pentru că oglinda apei se spărgea, sfredelită de mii de boturi prelungi, în urma cărora trupuri fusiforme se înălţau înfoindu-se şi fluturînd, imense, aripi sîngerii.

- Woltzii! se dezmetici tatuatul. Tsunami!

Ca la comandă toţi se întoarseră, repezindu-se spre motobihunca sprintenă pe care le-o împrumutase hangiul.

„Prea tîrziu!", disperară la unison, simţind nisipul pierindu-le de sub tălpi. Şi nici unul nu avu timp să înţeleagă că ceea ce se prăvălea asupră-le era un val de păsări mari şi mute, care-i săltaseră în aer şi-i mărunţeau deja, cu ghiare agere şi ciocuri iuţi.

„Amuzant! Şi gustos! Dar ce puţin!"

Gom tresări şi o privi pe Hilde tocmai cînd mîinile ei, contorsionate, se îndesau în buzunarul adînc al şorţului ponosit.

„Vocea woltzilor!", îşi zise. „Şi ea a auzit-o!"

- Ei, ce ne-au dat de data asta? o întrebă, nerăbdător.

Bătrîna se ridică, scoase dreapta din şorţ şi o întinse spre el, cu palma deschisă, arătîndu-i şase perle pipernicite.

- Dumnezeule, Gom! exclamă. Pentru asta?! Pentru asta cred proştii în reclame?!

- Ramolito! o ocărî hangiul. Nu pentru asta! Gosubul există! Dincolo este! O grămadă!

Dar ea pufni, dispreţuitoare, şi azvîrli perlele pe tejghea.

- Pentru nimic! spuse. Pentru nimic!

Şi, tîrîindu-şi picioarele, îşi sui trupul mătăhălos pe scara care ducea spre dormitoare.

„Aproape nimic!" suspină Gom, mîngîind distrat perlele mărunte. Woltzii deveniseră meschini!

Oftînd, decuplă hologeneratorul. Pentru moment, holograma dealurilor şi a oraşului nu era necesară!

Apoi se concentră, dibuind cu mintea răscrucea spaţio-temporală. Trebuia să schimbe „macazul". Menţinerea echilibrului inter-luminic cerea ca următorii căutători de gosub să ajungă în adevărata lui lume, la mult mai veselul han al celuilalt Gom, omologul său mai tînăr.

Gosubul! Nu ştia decît că este o licoare miraculoasă, dar se simţea din ce în ce mai îmboldit să lase lumea woltzilor şi aprovizionarea lor în seama babei şi a întîmplării şi să îşi riste propriul transfer Dincolo, unde Metropola cu fîntîni de gosub nu era doar hologramă şi minciună. Cine ştie, poate aşa avea, în sfîrşit, să se îmbogăţească!

Ideea, din ce în ce mai tentantă, îl măcină toată noaptea, gonindu-i somnul, umplîndu-l de coşmaruri pe al Hildei şi silind peştii-păsări să îşi azvîrle trupurile în zbor contorsionat şi inutil.

În zori era hotărît. Trebuia să plece! Avea s-o facă în amurg, în ceasul cel mai potrivit concentrării.

Dar, cu puţin înaintea miezului zilei, obişnuinţa îl mînă spre plajă. Trebuia să recupereze, ca întotdeauna, motobihunca. Şi, ca niciodată, boturile woltzilor se ţiră de sub unde.

„Ciudat", îşi spuse, deodată înspăimîntat, cu nici o secundă înainte ca ei să se avînte, înhăţîndu-l

„Sfinte Sisoe!", pricepu, ca o străfulgerare. „Bestiile îmi ştiu, dintotdeauna, toate gîndurile!"

„O, da", îi auzi rîzînd. „Tu ce-ai crezut?!"

„Chiar, ce-am crezut?" se întrebă. Şi în timp ce lumea devenea durere: „Măcar de i-ar plăti babei trei perle pentru mine! Trei din alea mari!"

Raport de misiune

Sandu Vasile

DEBUT

Îndrăznesc, Sir Commodore, să vă tulbur cu enumerarea intenţiilor mele în viitor şi să vă aduc la cunoştinţă că sînt pregătit pentru preluarea Misiunii.

Doresc, Commodore, să vă înfăţişez raţionamentele în urma cărora mi-am ales Existenţa pentru timpul Misiunii. Argumentele mele vi le prezint în limba lor, cu termenii lor; una din limbi, mai precis, cea mai răspîndită şi care (coincidenţă?) se aseamănă mult cu una din limbile Strămoşilor. Aveţi la dispoziţie şi versiunea pentru noi şi în Universală, dar acestea sînt traduceri făcute de mine, mai tîrziu. Dar *Raportul original* l-am conceput în limba lor; m-am obişnuit să gîndesc în termenii ei, mi-am însuşit cunoştinţele lor, ştiu şi pot, Sir Commodor, că trăiesc o Existenţă în Misiune, acolo între ei.

Şi chiar titlul (amuzant, nu?) pe care mi-am permis să vi-l prezint: Sir Commodor, e fantezist, o combinaţie între un titlu al Istoriei lor şi unul aparţinînd Spaţialei noastre. Un astfel de titlu, însă, le-ar părea, lor, firesc şi, poate, impresionant. Iată, deci, argumentele: Existenţa Misionarilor în mijlocul lor are rolul de a face observaţii, de a le strecura cîte ceva din ceea ce nu ştiu încă şi i-ar putea ajuta, de a-i obişnui cu alte Existenţe din afară, dar a-i obişnui, cumva, pe furiş. Sînt, cum ştiţi, o specie orgolioasă, fără unitatea dorinţelor şi ideilor. Dacă li s-ar prezenta, brusc, tabloul multicolor al Existenţelor din Galaxie, probabil mintea lor n-ar putea suporta, ca Existenţe individuale, poate unii ar muri... Sînt bazele Teoriei Misiunilor şi am simţit nevoia să le reiau.

Existenţele din Misiunile noastre au făcut multe lucruri bune, dar şi greşeli.

Nu pot să fiu eu judecătorul lor dar, studiind Istoria Misiunilor, pot spune că, de exemplu, cu Bacon-Shakespeare s-a făcut un astfel de lucru bun, dar ideile sale au fost citite, nu aplicate şi, peste timp, s-au diluat; Platon, da, dar cei de azi au alt sistem de valori, Platon e un nume şi atît... Mai aproape, ceea ce i-a învăţat Einstein le-a folosit dar n-a fost suficient. Încă bat pasul pe loc, şi-acum.

Deci, Sir Commodore, rezultate sînt, dar nu strălucite. Ei sînt sub influenţa obişnuitului; ceea ce le depăşeşte înţelegerea, îi opreşte. Deci, trebuie învăţaţi să primească neobişnuitul, straniul, nefirescul, imposibilul cu calm şi cu mintea deschisă, nu potrivnică. Aici e cheia Misiunii mele, aşa cum o înţeleg astăzi.

În ideea asta nu mi-am ales o Existenţă de Savant. Ei nu-şi înţeleg prea bine Savanţii. Iar aceştia, în lumea lor, nu agrează neobişnuitul, ci acea realitate pe care se cred a fi stăpîni prin ştiinţă. Cea care le dă statutul şi prestigiul. Un savant care nu vede realitatea aşa cum o văd şi colegii lui e impopular, straniu şi devine un exclus. Şi apoi, nu mă adresez savanţilor, ci publicului, aflat departe de Ştiinţă. Nu voi fi nici om politic. Nefirescul nu se potriveşte cu ascensiunea politică. Sînt atîtea forţe, ambiţii interese.

Dacă aş acţiona adecvat aş putea deveni Preşedintele Planetei, sau, poate, ei mi-ar ucide Existenţa, cum au făcut cu Kennedy. Acela a fost un eşec clar! Dar Misiunea mea are o subtilitate care exclude Politicul. Aşa simt. Cartea Religiei a jucat-o Isus; a izbîndit cu nişte lucruri simple, bune pentru şcoala primară, a civilizaţiei.

Să fiu artist? M-am gîndit, am studiat Existenţele din Istoria Misiunilor legate de Artă: Rubliov, Bacon-Shakespeare, Dali, Van-Gogh, Kafka, Vonnegut şi alţii. Dar nu asta vreau. Un artist mare copleşeşte, îngheaţă, ocupă. Eu nu vreau să fiu Coriolan, Mărul Discordiei - vreau să fiu Accesibil; Apropiat, Simplu, să provoc o uimire nefilozofică, nefundamentală. Chiar să asociez uluirea cu rîsul. Nu vreau să le distrug mintea; vreau să le dau o şansă. Să poată trece ceea ce nu pot pricepe pe seama unui profesionist al straniului, astfel că, ceea ce pare imposibil de explicat, se explică simplu prin perfecţiunea unei bănuite iluzii.

Nu e Misiunea mea să-i fac să înţeleagă, ci să accepte imposibilul ca pe ceva folositor venit de nu se ştie unde. Am fost tentat să aleg să fiu scriitor, să imaginez, să practic ceea ce ei numesc SF.

Dar ar fi fost prea uşor, prea simplu; şi, de fapt, pe scriitorii de SF nu-i „crede" nimeni; scrisul lor e o joacă a minţii, o convenţie, un straniu acceptat, care nu modifică realitatea. Nu asta vreau, ci fapte, fapte reale, inexplicabile, dar care să nu-i şocheze, să fie chiar încîntaţi de perfecţiunea păcălelii, acolo unde nu e, de fapt, nici o păcăleală.

Recapitulînd: voi fi un Artist, voi practica o artă a iluziei şi divertismentului; voi fi popular, înţelegînd aceasta la nivel planetar. Înfăţişarea fizică a existenţei mele: nu foarte tînăr, nu impune. Nici bătrîn, ei nu-şi iubesc bătrînii, imaginea degradării lor în timp. Voi fi frumos, după canoanele lor, dar voi alege o frumuseţe a straniului. Trăsăturile caracteristice celor de culoare albă-roz, dar voi lua şi ceva din zestrea altor varietăţi: de exemplu o nuanţă mai închisă a pielii. Şi, pentru a-mi aminti mereu cine sînt, o statură peste medie. E un punct important.

Să nu uit, ochii. Pentru ei ochii au o importanţă aparte, voi avea nişte ochi fascinanţi, care pentru ei vor însemna foarte mult, ei cred în puterea ochilor de a fermeca, stăpîni, alina sau chiar ucide. E, şi acesta, un punct important.

Nu are importanţă preferinţa mea, va trebui să-mi duc Existenţa în limba cea mai răspîndită la ei. Tipic pentru felul lor de a fi, una din limbi s-a impus, pentru că s-au impus cei din grupul care o vorbea. Aveau arme, aveau şi au prioritatea şi forţa în sistemul economic planetar, aveau şi au ştiinţa. Ei au, ca principiu, averea, posesia, bunurile sau valorile stăpînite, care pot fi şi fiinţe, inclusiv semeni raţionali. Aşa merg lucrurile - expresie preluată de la Vonnegut în Misiune. Deci, este limba aleasă pentru Existenţa sa de Bacon-Shakespeare, cu transformările datorate timpului, uzului şi chiar lui însuşi. N-o prefer, dar o voi folosi pentru a fi ca ei. Voi avea o activitate cu frecvenţă nu prea mare, prea multe minuni bat la ochi, dar o voi include în reţeaua lor de transmisie, televiziunea, stăpînă pe imaginile la zi. E tehnologia şi totodată arta de care voi profita.

În concluzie, voi fi un tînăr frumos şi straniu, un artist al iluziilor, o vedetă a televiziunii. Voi fi, uneori, vesel,

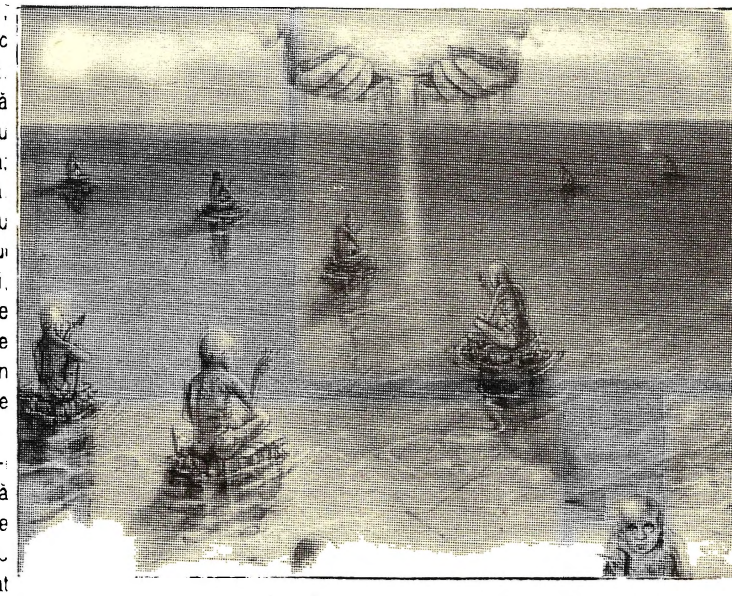

de cele mai multe ori: misterios, totdeauna: sigur şi exact. Voi folosi femeile. E un alt punct important. M-am gîndit şi la un nume. În principiu, ar trebui un nume uşor de recunoscut şi de memorat. Le voi da o şansă. Am ales un nume evident artificial, numele unui personaj literar celebru, dar fără nici o legătură cu ce voi fi eu, un nume uşor desuet, venit dintr-o altă lume, mai precis din istoria recentă a literaturii. Un fals amuzant: ca o mustaţă pe un chip de femeie tînără. Se va vedea că e ceva contrafăcut; asta e şansa: unii vor vedea în personajul meu cu nume artificial altceva decît pare a fi. E un nume frumos, care-mi va aminti acolo, departe, de minunatele noastre cîmpii de culoarea aramei. Mă voi numi

PROIECT

PROGRAMUL

Convenţiei Naţionale a cenăclurilor şi cluburilor SF

ROMCON '95

Joi 7-XII-'95

Sosirea participanţilor
Cazarea participanţilor
Distribuire materiale
Înscriere la ateliere
Înregistrare amendamente la program şi propuneri
16.00 Reuniune de deschidere
Cuvîntul organizatorilor
Susţinerea propunerilor de amendamente înregistrate
Votarea amendamentelor
17.00: Pauză
17.30 Tema : Construirea *consensului*
Declaraţii ale responsabililor grupurilor naţionale

Miercuri, 1 Noiembrie, ac, am fost convocat de către dl Doru Pruteanu care mi-a încredinţat materialul de mai jos spre publicare şi mi-a spus că am fost cooptat într-un „comitet imparţial" care are ca scop organizarea RomCon-ului.

Din „comitet" mai face parte: Doru Pruteanu, Mihai Dan Pavelescu, Sebastian Corn şi cîte un reprezentant al editurilor ce au publicat minim 6 cărţi SF.

PS Informaţii suplimentare 01/2111141 sau 01/3129945 int 258

Adrian Bănuţă

Este posibil un protocol pentru amortizarea relaţiilor?
Propuneri şi comentarii
Clipa organizatorului
21.30 Reuniuni tematice ad-hoc
Vernisarea expoziţiei de artă
Video-audio:emisiuni specializate comentate

Vineri 8-XII

Secţiunea 1
10.00 Temă: *Gustul experimentului*
Spovedanii
Comentarii la spovedanii
Secţiunea 2
10.00
Temă: *Refugiul în hard SF*
12.00: Pauză
12.30 Extra-temă: *spiritul timpului*
Ateliere: conferinţele şi jocurile invitaţilor
16.30 Temă: Autopastişa: *utopia consensului*
Amintirea utopiei predecembriste
Clipa organizatorului
18.00: Pauză
18.30 Temă: *Mesajele radicale*
Declaraţiile de război ale generaţiilor
Listare, prezentare
Comentarii belicoase/pacifiste
21.30 Reuniuni tematice ad-hoc
Video-audio: emisiuni specializate comentate
Reuniunile organizaţiilor naţionale

Sîmbătă 9-XII

10.00 Temă: *Construirea consensului*
Declaraţii suplimentare
Propuneri suplimentare
Clipa organizatorului
12.00: Pauză
12.30 Extra-temă: *chic*
Ateliere: conferinţele şi jocurile invitaţilor
16.00 Temă: *Construirea consensului*
Notele raportorilor
Ultimele comentarii
„Pupat piaţa end"
21.30 Reuniuni tematice ad-hoc

Duminică 10-XII

Plecarea participanţilor

Puncte de vedere

Paradoxul lui Maciste

În al său comentariu asupra TOPULUI 30 din luna august felina Maciste pune interogativ, prin intermediul unor nuanţe retorice specifice (felinelor), un punct mare pe „i"-ul neliniştilor fandomului românesc. Prilej cu care „Jurnalul SF" se reînscrie pe linia acelei politici ce a reprezentat în permanenţă atuul său în faţa celorlalte reviste de profil din ţară: incitarea scriitorului şi a cititorului. Ştiind să evite capcana polemicilor sterpe şi suburbane (acum la modă - v. Helionul) Jurnalul SF generează subtil în conştiinţa spectatorului (scriitor sau cititor de rînd) nevoia de a despica firul de păr în particule elementare. De a se conecta la tensiunea artei SF. Pentru acest demers educativ Jurnalul SF merită pe lîngă o bilă albă şi recunoaşterea unanimă a rolului său de liant spiritual în fandomul românesc. Şi dacă inculparea Jurnalului SF sub acuzaţiile de nonprofesionalism (v. Helion) şi de semidoctism (v. Voicu Bugariu - C.P.S.F.) are la bază interpretarea alterată a acestei politici generoase, nu ne rămîne decît să achităm această revistă a noastră, a tuturor şi să atragem atenţia criticilor oportunişti că între a încerca marea cu degetul şi a da cu bîta în balta semantică oscilează uneori nehotărîtă.

Asupra subiectului propus de Maciste, respectiv aparentul paradox prin care balanţa topului înclina în favoarea scriitorilor români, putem emite doar afirmaţii greu de argumentat. Dorinţa de obiectivitate îşi topeşte substanţa în multitudinea de factori recunoscuţi ce stau în faţa analizei. Studiind topul lunii august se poate observa că nu preferinţa electoratului pentru scriitorii români este principala trăsătură de accentuat, ci triumful unei anumite maniere literare. Iar această manieră literară, se pare, este mult mai îmbogăţită de o anume specificitate spirituală românească.

Se tot vorbeşte de postmodernism, curent mainstream mult mediatizat dar dincolo de teoretizările vagi, reţine atenţia cu o caracteristică axiomatică: textualismul.

Conectat în cheia SF, textualismul devine principala trăsătură a „Generaţiei '90" româneşti (care constituie grosul scriitorilor din top) şi, am putea zice, supremul ei argument. Talentul acestei generaţii este transfigurat prin arta cu care textualismul (arma cu două tăişuri) a fost ridicat la rang de calitate: calofilia, capcana formalor fără fond, este un nivel deja depăşit. Textualismul la scriitorii români de SF ai generaţiei '90 este o manieră artistică ce permite abordarea tematicii mainstream anexînd-o unei realităţi ipotetice.

Obsesia mărturisită a scriitorilor de SF ai generaţiei '90 a fost recunoaşterea identităţii în arealul literaturii, obsesie întreţinută fals (preluată, mai degrabă, clandestin şi interesat din enclava spiritului american unde, deşi există cele mai sonore nume ale SF-ului, prăpastia este inimaginabilă între mainstream şi SF), dar care a devenit motivaţia esenţială a migraţiei către actul literar în care amprenta SF nu mai este un factor perturbator, ci unul amplificator. Miticul, magicul, oniricul, psihologia, etica nu sînt teme şi motive care exilează SF-ul în „no man's land", ci dimpotrivă îl obligă să-şi respecte intenţiile calitative şi să ancoreze ferm în arta literară. Iar specificitatea spirituală românească, perfect mulată pe acele demersuri artistice stabileşte inefabil puţin empatetice între creaţiile literare ale scriitorilor din top şi cititorii electori, obligîndu-i pe aceştia din urmă să provoace „paradoxul lui Maciste".

Aşadar, nu poate fi vorba de un naţionalism gregar, oportunist, ci de un naţionalism decantat obiectiv din talent şi valoare literară.

Zamfir Emilian